

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO : ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT.

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA GOD. 100 D. POLUGOD. 50 D
ČETVRTGOD. 25 D. POJEDINI BROJ 2. D

XIV. Kongres

I.

Poznavaoi cionističkog pokreta ne čude se dramatskim peripetijama, koje imaju svi cionistički kongresi zadnjih 10 godina. Bili bi prije iznenadjeni, da takovih momenata nema i sigurno bi bili u neprilici da nadju krilaticu za karakteristiku kongresa, koji bi mirno i glatko protekao.

Samo po sebi ne bi dakle mogli iznenaditi događaji posljednjega kongresa, da nije u kongresu vladala neobična i neočekivana disonancija.

Već je vanjska slika kongresa stajala u znaku disonancije. Na dan otvorenja nije pružala okolica kongresne zgrade uobičajeno svečano raspoloženje, već je prije ličila ratnome logoru: U svim ulicama što vode do kongresne zgrade bile su jake patrulle, a oko same zgrade zatvoren kordon, koji se mogao pasirati samo sa kongresnom legitimacijom. Ali unutar kordona, a pogotovo u samoj dvorani bilo je svečanije i uzvišenije no ikada prije: Pompozni dolazak i živahno učešće diplomatskih zastupnika najmoćnijih država, kakove još ni jedan prijašnji kongres nije vidio. Pa ipak — kad je čovjek ostavio zgradu djelovale su patrulle na svakoga kao rdjavi omen.

A kad smo već kod vanjštine kongresa, treba da se spomene, da prilike velegrada nikako nijesu povoljno djelovale. Intimne Karlove Vary upravo su silile delegate na stalni kontakt, pa je ondje bilo teško, da se čovjek emancipira od svega života kongresa. U velikom Beču se izgubio kontakt, čim je čovjek izašao iz kongresne zgrade. K tome dolazi još, da su velike distance Beča doprinijele nekome nemiru i brzom umoru.

I kako god su mogli gore razloženi momenti doprinijeti mnogim neugodnim činjenicama na kongresu, ipak ne pružaju oni dovoljno razjašnjenja. Treba da se bavimo kongresom kao takovim, moramo nastojati shvatiti analitički njegov tok, ako hoćemo da ga razumijemo.

II.

Tri pitanja — u mnogom pogledu usko međusobno povezana — mogu se označiti kao centralni problem prošloga kongresa: Ponajprije »Borba za Weizmanna«, koja je u glavnom bila pitanje političke taktike; zatim »Borba za Jewish Agency« kao organizatorni problem i kao problem namicanja novca; konačno onaj problem, koji bi se mogao označiti s krilaticom možda kao »Borba za socijalno pitanje«, koja ali po svome sadr-

žaju daleko nadilazi ovu oznaku, a u istinu obuhvaća problem, koji traži da se gospodarske institucije naše organizacije sve više privedu ekonomskom gospodarenju i otmu političkom uplivu a time i budžet t. j. razdoba novca.

Ova tri temeljna problema mora da se ispravno shvate, ako hoćemo da razumijemo tok i rezultat kongresa. Razmatranje ovih problema omogućit će nam tek da razumijemo stvaranje partija na ovome kongresu, a time i shvaćanje za događaje, koji su ovome kongresu dali biljeg one neugodne disonancije, što je nije imao ni jedan prijašnji kongres.

Moramo priznati, da tehnika kongresa podupire ovakove slučajeve i da će u budućnosti, popravkom tehnike biti mnogo toga zagladjeno, što više, moći će se mnogo toga i zapriječiti. Ali bitni tehnički nedostatak zadugose ne će moći eliminirati. Mislim naime slijedeće: Kongresu, koji je zamišljen i izgrađen kao parlament i koji uistinu ima da izvrši parlamentarne funkcije, fali odlična karakteristika parlamenta, naime kontinuitet partijskih grupacija, kakovu naročito treba za stvaranje majoriteta, na koji će se moći osloniti kabinet (u našem slučaju Egzekutiva). Pošto nema stalnog parlamentarnog tijela, već samo skupština delegata, koja se sastala na 10-14 dana da riješava zadatke, što ih ni jedan parlament na svijetu ne može da dovrši u jednoj sesiji, moraju nastati nesporazumi, kojima bi se moglo izbjeći, kad bi u istinu uspjelo, da se postigne takav sastav i mogućnost rada Akcijonoga Odbora, da bi on mogao preuzeti pravi parlamentarni rad. Čini mi se, da su to promjene takove naravi, da se ne mogu postići nikakvom promjenom organizacijonoga statuta, već samo živim razvojem.

Za sad moramo da polazimo sa današnjih prilika i pokušat ćemo prema uvodnim našim razlaganjima da se поближе pozabavimo s pojedinim pojavama kongresa.

(Nastavak slijedi).

Dr. Beno Stein.

Rezultati XIV. kongresa

Zaključci o organizaciji.

I.

Židovsko novinstvo živo raspravlja o netom minulom XIV. kongresu. I svaki vidi u kongresu i njegovim rezultatima nešto drugo, već prema partijskom svome gledištu. Jedni su zadovoljni, jer su od kongresa očekivali rješenje izvjesnih postulata, pa su svojim zahtjevom i

uspjeli. Drugi su potišteni i nezadovoljni, jer u radu kongresa i njegovim zaključcima vide veliku opasnost po opstanak organizacije. Političari još uvijek očekuju spas od svih nevolja u odlučnom istupu organizacije i njezina vodstva protiv mandatarne vlasti, u postavljanju velikih zahtjeva, koji imaju da jačaju našu poziciju kod mandatarne vlasti, Lige Naroda i u Erec Jisraelu. Ljevica se bori protiv gradjanskih elemenata, jer smatra ugrožene svoje pozicije, te se boji da će kongres ukinuti autonomiju radničkih institucija, mizrahij u svemu vidi povredu tradicije. Pristaše današnjega režima braniti će svaki čin vodstva, a opozicija napada i ono, što je dobro i korisno.

Ako u istinu hoćemo da dodjemo do pravilne ocjene XIV. kongresa, tad treba da se naročito pozabavimo s njegovim radom i zaključcima, koji su stvoreni. I tu treba odmah da istaknemo: kongres u današnjem svome sastavu i po današnjem svome ustrojstvu ne može da u dovoljnoj mjeri izvrši zadatak, koji mu je stavljen. Mi ne živimo više u doba, kad su kongresi imali demonstrativni karakter, kad su se na kongresima vodile principijelne diskusije. Današnji kongres ima da bude pozitivan odgovor na stotine pitanja, što ih stavlja na naš život, činjenica, da se Palestina razvija, da svaki dan donosi sa sobom novih potreba i novih problema, koje treba praktički riješiti, traži, da se prilagodi rad kongresa tim potrebama. Poznato je, da se najvažniji rad obavlja u pojedinim komisijama, a te komisije nemaju vremena da rade. Prije kongresa izgledalo je, da će se na ovom kongresu naročitu pažnju posvetiti reformi naše organizacije, pa je u tu svrhu pripremljen obilan materijal. Na žalost nije velik dio predložene materije niti u pretres uzet, a i na redakciji mnogih zaključaka, vidi se, da su na brzu ruku izradjene, jer je kongres trebao materijal komisije za raspravu.

Organizatorna komisija stvorila je cio niz prevažnih predloga, koji bi imali, da omogućе bolje funkcioniranje kongresa, pa su svi ovi predlozi upućeni Akcijonome Odboru. Kongres je prihvatom rezolucija o ukidanju godišnje konferencije i proširenju ovlasti Akcijonoga Odbora udovoljio jednoj prijeko potrebi. Od tih ovlasti treba naročito istaknuti pravo da u slučaju potrebe promjeni po kongresu prihvaćeni budžet, da u godinama bez kongresa ustanovljuje budžet i da uz izvjesne pretpostavke može opozvati Egzekutivu. Bitna je nadalje promjena

uvedenja jedinstvenog šekela, pitanje, o kojem se već mnogo raspravljalo na XIII. kongresu i u našem novinstvu, a koje bi imalo da doprinese i ublaživanju frakcionarstva, koje se u nas previše ispoljilo upravo s rdjavim svojim stranama. (Vidi izbor direktorija K. K. L. gdje su baš uslijed frakcija ispala dva vrsna stručnjaka na štetu K. K. L.).

Na kongresu došlo je i do podjele kompetencije u radu Keren Hajesoda i Keren Kajemeta. Poznato je, da su češće nastale diferencije između uprava obih fondova, koje su bile na njihovu štetu. Sad je postignut načelni sporazum. K. K. L. upućen je u glavnome na 4 godišnje akcije i na prigodne darove, koji uvijek moraju očuvati karakter darova-

nja, dok je Keren Hajesod baziran na poreznom sistemu. Nova je institucija centrala za propagandu za sve naše institucije i sve financijske akcije. Nama sumnje, da će, dodje li do ostvarenja te uredbe, biti rad naših institucija izvršen po sistemu, koji će isključiti konkurenciju pojedinih akcija, što je dosad često osujetilo uspješno provedenje tih akcija. Ujedno je to i nesvijesno ostvarenje namisli Louisa Lipskoga o spajanju svih fondova, iako se za sad ne oduzima pojedinih institucijama njihova autonomija.

Novum je, da je kongres votirao Egzekutivi za troškove iznos od 40.000 funti i time dokinuo jedno za organizaciju upravo sramotno stanje, da svome vodstvu, na koje je stavljala neiz-

mjerno velike i teške, gotovo nadčovječne, zadatke, nije dosad nikako stavila na raspolaganje nužna sredstva. A ipak je svaki znao, da se šekelom, pa ni zlatnim šekelom, a niti najnovijim ekspedijensom političkoga fonda, ne mogu namaknuti potrebna sredstva i da će uslijed toga trpiti sav rad. Sad, kako rekoh, bar je teoretski ovo pitanje riješeno, jer se prepušta Egzekutivi i Akcijonome Odboru, da nadju za taj iznos pokriće. Pa kad i opet znamo, da će se teško namaknuti taj iznos, čemu onda još natovariti Egzekutivi dužnost, da zemaljskim savezima do 10% nadoknadi troškove oko provedenja šekelske akcije.

(Nastavak slijedi).

Izvoještaj o XIV. Cijonističkom Kongresu

Kulturni referat predsjednika Sokolova.

Hoću da govorim o vrijednosti odgoje, a ne ću da se gubim u sitnicama, jer tome tu nema mjesta. Hoću da rastumačim, da je baš danas odgoja naša zadaća i naša dužnost, danas u vrijeme neočekivano nagloga razvitka zemlje. Kad o tome govorim, hoću da naglasim, da hvala Bogu! — u tom pitanju mišljenja nijesu pocijepana. Prošlo je vrijeme rasprava o potrebi odgoje, danas je odgoja pitanje i briga sviju.

Pitanje odgoje čvrsto je povezano pitanjem obnove jevrejskoga jezika. Zamislimo sve su kolonije i svi su gradovi obezbijedjeni, svi su im zahtjevi udovoljeni, još uvijek neprestano raste i svi su materijalni preduvjeti razvitku osigurani, — pa ipak bi bile praznine u srčiki naše stvari, ne bi imala duše, kad bismo jezično ostali nametnicima. U tome je pitanje. Ne možemo da zamislimo obnovu naroda, bez obnove jevrejskoga jezika. Bez jezika ne bismo u Palestini bili narodom. Kada su se Židovi povratili iz babilonskoga progonstva, nijesu se bavili suvišnim pitanjem, kojim se mi danas bavimo, je li naša država socijalno potpuna ili nije. I u njih je bilo nesuglasica i protimba, pa i oni su se borili među sobom. No u njih je bilo prvenstveno pitanje, pitanje jezičnoga darmara. Na ovome kongresu nema jedinstvenoga jezika, a nastavi li se to u Palestini, kako da stanemo pred lice svijeta? Ne bismo mogli da uzdignemo glavu pred drugima. Nije slučaj, kad taj narod tim jezikom i samo tim jezikom govori. Nije to slučaj, daleko je to više. Svaki si narod stvara svoj jezik u svome duhu, a jezik mu je sredstvo za njegove produkte. Samo u svome jeziku stvara narod. Služi li se drugim jezicima, uzimlje od drugih, a njima ne daje ništa. U stranim se jezicima ništa originalnog ne stvara. Hoćemo sada da stvaramo Novo, treba dakle da svoj jezik obnovimo. U tom jeziku čujem šapat lišća, brujanje mora, urlanje vjetrova i šum Jarden. Zemlja i priroda Palestine povezali se jezikom. Nemojte da mislite, kad ćete na kongresu drugim, tuđim jezikom govoriti, da će vas drugi narodi čuti i da će Mašijah doći. Ne će se čuti naše riječi. Što smo svijetu vrijedna dali,

Tinah, dali smo u jevrejskomu jeziku. To i samo to je naše djelo.

Kad govorimo o obnovi, ne smijemo da se zadržimo pitanjem novca. Svaki će nepristrani posjetilac zemlje primiti dojam, da jezik opet počinje da živi. I ne znam kolikim se novcem može tu pojavu platiti. Doduše se može procijeniti neku koloniju, no jednako, kao što se ne može novcem ocijeniti izlazak iz Egipta, ne može se tako ocijeniti ni obnova jezika. Ako nam je uspelo, da prinudimo različite ministre, da dadu izjave o mandatu, bila je to uvelike zasluga jezika. Uvijek sam se mogao na nj pozivati. Pa kad se pitamo, tko je to izvanredno djelo izvršio, moramo da odgovorimo, da je plod vjernoga i požrtvovnoga rada naših učitelja u Palestini, koji nijesu samo poučavali, kako se to i u galutu čini; oni su izvršili čudo obnove jezika. Nijesam ja ponosan, jer u našem jeziku stvaraju mnogi pisci, govornici i literati. Tih ima i izvan zemlje, pa često i pretječu palestinske. No čega do danas nijesmo imali, to je život jezika; ne živi jezik tek u krugu duševnjaka, pisca, nego vlada u školi i u gan hajeladim, i ja vas pitam: zašto ne ćete da to shvatite? Tome ne treba da budete stručnjaci. Svatko mora da prizna, da smo na putu k cilju. Ne ćemo više da budemo tek primajući dio, nego ćemo i davati.

Mnogi među nama teže za židovskom državom. Razumijem tu čežnju i znam da je cijenim. Prevedemo li to u obični govor, ne će »židovska sloboda« značiti vlastita armija ili neka druga izvanjost. Već smo veliki dio države osvojili, osvojili smo veliki dio odgoje i prije svega svoj jezik. Moj bi ideal bio, kad bismo mogli svu djecu badava školovati, kad bismo mogli svugdje, u svakom najmanjemu selu, podignuti škole. Kad bi se te male stanične jezgre razvile i u veliki grad i da se ondje prošire u srednje škole, u tehniku i univerzu. I kad bismo imali veliku mrežu škola s najboljim učiteljskim silama, s najnaprednijim, učevnim metodama, — ne bi mi nitko smio reći, da još nemamo državu. Dio je države već naš, židovski dio države; svi drugi dijele izviru iz nežidovskoga duha.

Na području odgoje ne bi smjelo da bude partijskih borba. Taj bi naš ideal

morao sve sjediniti. Vidimo li da mizrahičke škole niču, trebali bi to i ljevičari pozdraviti, jer hoćemo samo da se nadamo, da će se u tim školama sakupiti Tora i njezine spoznaje, talmud i sve što se o njemu pisalo, a učitelji tih škola neka iz Palestine određuju o svim tumačenjima, o kojima se prepire. A mi se veselimo i školama ljevičara, koje šire prohano znanje po najnovijim metodama u našem vlastitom jeziku. Doista, naši su učitelji halucini. A učenici pomažu svojim učiteljima u njihovom stvaralačkom radu. Veže se vez oko zemlje, roditelja i djece, vez, koji srca približuje, koji stvara svetu atmosferu. I ta mi se epoha čini važnijom, nego ona, koja je bila prepuna borba i sitnica, koje ovamo ne idu. Žao mi je, da se baš za tu stvar interesiraju samo učitelji i specijaliste. Ne shvaća se, da baš u tom području leži značenje Palestine. Tisuće bi deklaracija bile besmislne, kad ne bismo imali cvatuće školstvo u Palestini. Ne idemo onamo, da svoje gospodarsko stanje popravimo. To možemo u drugim zemljama mnogo bolje. Idemo preko da stvaramo. Pa kad se o tome govori u kongresu, neka se to ne čini izrazom trpeljivosti, nego osjećajem, da je to sržno pitanje obnove.

Počinjem da sumnjam, je li je kongres zgodno mjesto za ovakova predavanja. Umara se, kad se o odgoji govori. No i to je odgoja, i ja vas malo odgajam.

Na koncu vas pozivljam, da ne budete štedljivi kod glasanja o školskom budžetu, nego da se sjetite dužnosti Cijonističke Organizacije prema obnovnom pokretu. Neka bi svijetlo znanosti čisto i nesmetano prodrijelo u jevrejske škole. Tako i samo tako hoćemo da gradimo dom jevrejskoga naroda.

David Yellin (Palestina), veseli se, da je Sokolov branio školstvo i učitelje. Njima nemamo samo da zahvalimo renesansu jezika, već i sadržaj židovskoga odgoja. Organizacija može biti ponosna na židovske škole, a nepravedno je kad se kaže, da tome odgoju fali duša. Universitet u Palestini ne bi bio moguć bez srednjih škola, a ove bez pučkih. Nije ispravno, da su škole protivne religiji. Vazda sam podupirao pravedne zahtjeve Mizrahija i tražim od njega da ne bude ilojalan prema našem školstvu.

Rabi Behrman (Mizrahi): Pitanje odgoja nije samo pitanje škole, ono je od najveće važnosti za našu kolonizaciju. Palestina ne će biti naša, ako mi ne ćemo biti nosioci kulture. Dužnost je

organizacije, da dade dolično mjesto odgoju. Ali kao što se Palestina ne će graditi bez odgoja, tako se ne će graditi bez vjere i Tore Religija je naše historijsko pravo, naša narodna tvorevina. Govornik kritizira način poduke biblije u školama. Moramo iskorijeniti tragove asimilacije.

XVI. SJEDNICA.

Rabi Amiel (Mizrahi) izjavljuje, da cionizam nema da rješava samo židovsko pitanje, već i pitanje židovstva. I on se oštro obara protiv kritike biblije, pa veli, da nema samo političke asimilacije već i duševne, a ta se dokumentira u kritici biblije.

Dr. Mossinson (Tel Aviv): Moramo se starati, da četvrta Alija, od koje prijete našim kulturnim pozicijama velike opasnosti, postane jak faktor, koji će te pozicije oploditi, a ne razoriti. Naročito pažnju treba posvetiti onim ljudima, koji ostavljaju školu. Ako Erec Jisrael ima da bude mjesto našeg narodnog preporoda, tad ne smije da postoji pitanje novca, kad se radi o školstvu. Odgojni naš rad treba da obuhvati ne samo Erec Jisrael, već i cijeli galut. Krugovi četvrte Alije treba da se već u galutu pripreve za Erec Jisrael.

Dr. Klee (Berlin): Moramo pristupiti rješavanju problema budžetiranja za školstvo. Svi su složni, da školstvo ostaje kod cionističke organizacije. Moramo privući i diasporu za taj rad i sistematski nastojati, da nam sve općine votiraju u tu svrhu jedan iznos.

Ruben Breinin (Newyork) prikazuje veliki veliki dojam, što ga je učinilo otvorenje hebrejskoga universiteta na Židove u Americi i skore vijesti o štrajku židovskih učitelja u Palestini. Čim se više školstvo u Erec Jisraelu razvija, razvit će se i u galutu. Položaj učitelja treba da je takav, da bude prema vani neovisan.

Rabi Fischmann (Mizrahi): Priznaje, da je renesansa židovskog jezika velika stvar, pa ako je Sokolov doviknuo Mizrahista, da s vjedom ne prave politiku, tad odvraća, da to ne bi učinili, da ih se na to ne sili. Tražimo od kongresa, da on zaključuje odgoju u smislu tradicije. Kongres ima da nam votira sredstva, da možemo odgoj provesti u našem duhu sa vlastitim Vaad hahinuhom. Pored toga ima da se u svim školama uvede u dovoljnoj mjeri vjeronauk.

Rosenheck (Poljska) veseli se napretku, naročito da se na kongresu tretira pitanje odgoja. Što više, već se govori i o hebrejskom odgoju. Ali to sve nije dosta. U ime učiteljske konferencije stavlja ove zahtjeve:

»Konferencija je uvjerena, da je hebrejska škola najvažniji faktor u Palestini za uredjenje Alije i stoga treba da je integrirajući dio cionističkog rada.

Konferencija traži od cionističke organizacije, da proširi odgojni rad u zemlji uslijed povećane imigracije.

Nužno je, da u pal. Egzekutivi bude jedan član, koji će biti odgovoran za odgojni i kul-

turni rad. Podjedno treba kongres da naglasi neminovnu potrebu, da hebrejski jezik dominira u svim galutskim školama.

Grünblatt (Vaadat Hatarbut) govori o planu centralne škole za djecu Emeka, pitanje, koje mora biti riješeno. Dužnost je Cionističke Organizacije, da stvori školu za djecu junaka od Emeka, kojima se toliko hvalimo.

Pošto je time završena kulturna debata, predsjedatelj prekida sjednicu na jedan sat.

Nakon otvorenja sjednice prelazi se na raspravu o Jewish Agency.

Referent Morris Rottenberg razlaže:

Zadnjih dviju godina toliko se raspravljalo pitanje proširenja Jewish-Agency-a, da treba navesti samo najvažnije činjenice i događaje, koje su sklonuli političku komisiju, da kongresu predloži ove rezolucije.

Na XII kongresu prihvaćena je rezolucija, kojom se ovlašćuje cionistička Egzekutiva, da do održanja jednog židovskog svjetskog kongresa, čiji se saziv smatra neprovedivim za dogledno vrijeme, osnuje židovski Council, e bi se raznim dijelovima židovskoga naroda dala mogućnost, da na temelju mandata i Balfourove deklaracije saradjuju s cionističkom organizacijom u izgradnji Palestine. Taj je korak poduzet, da bi se predobilo i one sile židovskoga života, koje su se dosad držale po strani od nastojanja za izgradnju narodne domovine. Učinjen je u saglasju s mandatom, koji od cionističke organizacije, koja fungira kao Jewish Agency, traži, da poduzme korake i da si osigura saradnju sviju Židova, koji su voljni da sudjeluju kod izgradnje židovske narodne domovine. Poduzet je i u saglasju s tradicijama cionističke organizacije, koja je predvidila doba, u kojem će izgradnja Erec Jisraela postati programom cijeloga židovskoga naroda. Nije predložila odreka onih principa i ideala, kojima je s početka služila cionistička organizacija i njezini vodje, već naprotiv pokušaj, da se ovi principi i ideali prošire i na one krugove, koji s ma kojega razloga dosad ne pripadaju cionističkoj organizaciji. To je pokušaj da se privuku ovi krugovi za izgradnju zemlje na socijalnoj i ekonomskoj podlozi. Nakon što su primljene ove rezolucije na XII kongresu, došao je predsjednik dr. Weizmann u provadjanju rezolucija kongresa i Akcionoga Odbora u decembru 1923. u Ameriku. Ima da se zahvali njegovim vanrednim sposobnostima i nastojanjima, da je došlo do konferencije odličnih Židova Amerike, među kojima naročito spominjemo Louisa Marshalla. Toj konferenciji, u februaru 1924., pribivali su mnogi odlični muževi, koji su dosada bili pasivni, a mnogi što više i protivnici osnutka židovske narodne domovine. Nakon saslušanja govora dra. Weizmanna i dra. Ruppina izjavila je ta konferencija želju da saradjuje na djelu izgradnje, zaključila je osnutak Palestine Economic Corporation i komiteja za pregovore glede ustupa u Jewish-Agency. Slijedili su daljnji pregovori predsjednika Weizmanna i po njemu određenih zastupnika cionističke organizacije s tim elementima. Ponovna konferencija u

martu 1925., koja je primila izvješće ovoga komiteja, održala se u prisustvu dra. Weizmanna, te je zaključeno, da se počme s pregovorima s cionističkom organizacijom radi ustupa u Jewish-Agency i da se izradi konstitucija za Jewish-Agency. U isto vrijeme vodili su se pregovori s odličnim židovskim korporacijama u evropskim zemljama, pa je jedan dio od njih predobiven za ustup u Jewish-Agency.

U političkoj komisiji nije bilo nesporazumka u principijelnom pitanju potrebe proširenja Jewish Agency-a. Različita su mišljenja samo bila glede uvjeta proširenja i konstitucije. Rezolucije, koje vam predlažemo, izražaj su mišljenja većine političke komisije. One izrazuju i mišljenje Akcionoga Odbora, te su prema tome baza, na kojoj smo pripravnici ustupiti u Jewish Agency. Imade i amendementa, koje će minoritet ovdje predložiti.

Rezolucije ne sadržavaju sve odredbe, kojima se imade regulirati odnošaj partaja prema Jewish Agency-u. U komisijama se o svim tim pitanjima raspravljalo, pa će u ustavu Jewish Agency-a sve to biti sadržano. Sad smo ustanovili samo glavne uvjete, koje kongres smatra bitnima za uzdržanje integriteta cionističke organizacije u Jewish Agency-u i da osigura naš palestinski rad. Komisija je priznala, da odnošaj između cionističke organizacije i novih elemenata, koji će stupiti u Jewish Agency, ima u velikoj mjeri da bazira na međusobnom povjerenju i vjeri, da oni, koji su pripravnici da rade s cionističkom organizacijom, imadu i dobru volju, da ostavimo po strani stare predrasude i nesporazumke i da radimo zajednički na zadaći, koja u sebi krije tolike nade za budućnost našega naroda.

Sa strane Mizrahija bilo je predloženo, da ustav sadržaje ustanovu, da Jewish Agency stoji na stajalištu ortodoksnog židovstva. Ali obzirom na to da je već na prijašnjim kongresima ustanovljeno, da cionistička organizacija ne će ništa poduzeti u Palestini što bi se moglo protiviti principima ortodoksnog židovstva, odustaje Mizrahi od svoga predloga.

Ne vjerujem da će odmah iza primitka ovih zaključaka ustupiti u Jewish Agency svi oni, koji stoje van nje. Ali primitkom tih zaključaka stvorena je osnovica za to i oni će pomalo doći. Politička komisija predlaže vam ovaj historijski dokument na prihvata.

Referent Morris Rottenberg predlaže u ime političke komisije ove

rezolucije o Jewish Agency:

U spoznaji, da je poželjno, da dodje do djelatne suradnje svih Židova, koji su voljni, da porade oko izgradnje židovske nacionalne domaje u Palestini u duhu Balfourove deklaracije i mandata

i nadalje u spoznaji, da se u tu svrhu treba proširiti Jewish Agency

i u daljnjoj predpostavci, da kod svega toga treba čvrsto da se sačuva ova principijelna podloga:

Pjevačko natjecanje na VI. Sletu S. Ž. O. U.

Donosimo ovaj članak uslijed izvještaja o kongresu istom u ovome broju.

Na ovome sletu uvedeno je natjecanje u pjevanju židovskih narodnih pjesama za zborove i za solo pjevače sa svrhom, da se širi smisao i ljubav za naše narodne melodije, a ne da se postizavaju bilo kakovi umjetnički rezultati. Znademo da se nemože dugo ostati na stupnju diletantizma, koji je protivnik svakog napretka, ali jer je ova prva priredba zapravo pokušaj, hoće li se ispravno shvatiti smisao tih natjecanja, naglašavana je i suviše svrha natjecanja, a odbacivano je ocjenjivanje virtuoza.

Već na početku izvještaja možemo kazati da je natjecanje potpunoma uspjele, ne moguće radi učesnika ili bilo kakovih vanjskih uspjeha, nego upravo zato, jer je sa strane svih ispravno shva-

ćena misao, koja je diktovala ova natjecanja.

Samo natjecanje obavljeno je na nevezanim sastancima dne 9. aug. (Grand hotel) i dne 12. aug. (Hotel Royal) na večer. Natjecanje otvorio je predsjednik Saveza Cvi Rothmüller kratkim govorom u kojem je istakao svrhu i smisao natjecanja.

Pristupila su dva zbora: »Hakoah« iz Subotice (četveroglasni) i »K. Ž. O.« iz Karlovca (jednoglasni s klavirom) te devet solo pjevača iz Karlovca, Sombora, Križevca, Banje Luke, Mitrovice i Dervente.

Izvedene su ove pjesme:

1. Zbor iz Subotice:
S'u cijona
Bimkom haeres
Mir hoben
2. Zbor iz Karlovca:
Inser rebenju (Kisselgov)
Hob ih a par oxsen (Kisselgov)
Ich bin nur a Chossidl (Kisselgov).

3. Otika Brauner, Karlovac:
Nit such mich
Wo die Mirten grünen (Roskin)
4. Zora Eisler, Karlovac:
Dire gelt (Hirsler)
5. Ljubica Knjazinskaja, Karlovac:
Pees nign (Engel)
6. Djuka Reiner, Karlovac:
Kadiš des Rabi Lejvi
Jichok des Berdičever (Engel)
7. Zdenko Hirschl, Križevci:
Dos Gebet (Roskin)
8. Lili Gross, Sombor:
Maase vigdi (Hirsler)
Ich liebe den Wind (Goldberger)
9. Rašela Poljokan, Banja Luka:
Di sim is ifgegangen (Nadel)
Gaj ih mir spaciren (Hirsler)
10. Levijeva, Mitrovica:
Šajn bin ih šajn (Kisselgov)
11. Leopold Friedmann, Derventa, izvan natjecanja.
Jury proveo je ocjenu obzirom na izvedbu navedenih pjesama, prem su pje-

- a) stalno pojačanje alije,
 - b) oslobodjenje zemlje u smislu narodne svojine,
 - c) poljodjelska kolonizacija na temelju židovskoga rada,
 - d) hebrejski jezik i kultura;
- izjavljuje kongres ovo:

I. rezolucija.

Kongres će po slijedećim uvjetima pozdraviti osnivanje Councila proširenje Jewish-Agency u Palestini:

- a) Council Jewish-Agency treba da imade otprilike 150 članova i to polovicu iz zastupstva jevrejskih zajednica iz raznih dijelova svijeta;
- b) način, kako će ove zajednice odaslati svoje zastupnike neka se odredi u saglasnosti sa lokalnim prilikama i neka, po mogućnosti odgovara demokratskim izbornim principima;
- c) 40% zastupnika necijonista neka se rezervira za Sjevernu Ameriku;
- d) ostala mjesta, u koliko ne pripadaju Cijon. Organizaciji, odrediće se sporazumno između Cijon. Organizacije i dotičnih zajednica;
- e) članovi različitih organa Jewish-Agency, ako su odsutni, mogu biti zastupani samo po stalnim zamjenicima.

II. rezolucija.

Do narednoga cijonističkoga kongresa biti će cijonistički zastupnici u Councilu članovi Egzekutive i Akcionog komiteja i još toliko članova, koliko bude nužno. Ove potonje odredit će Egzekutive zajedno s Akcionim Komitetom. Naredni cijonistički kongres odrediće direktnim izborom zastupnike za Council.

III. rezolucija.

Kongres ovlašćuje Egzekutivu, da na ovoj podlozi obrazuje Council i da sazove skupštinu Councila u svrhu pretresanja i usvajanja statuta, koji će imati karakter sporazuma između Cijonističke Organizacije i dotičnih jevrejskih zajednica. Ova skupština neka se ne sazove prije, nego što se Egzekutivi saopći da je osim cijonističkih zastupnika određeno daljnjih 50 članova Councila iz najmanje šest zemalja.

IV. rezolucija.

Kongres se obraća Egzekutivi sa željom, da se pobrine, da statut koji je spomenut u III. rezoluciji sadrži odluku, da vrijedi isprva samo tri godine od dana, kada ga Council primi. Po izminuću toga roka neka se odluči o pitanju obnove statuta sporazumno između Cijonističke Organizacije i ostalih jevrejskih zajednica.

V. rezolucija.

Kongres prima na znanje izjavu Egzekutive, da se provadanjem gornjih rezolucija ne misli išta promijeniti u 4. članu palestinskog mandata. Kongres smatra tu izjavu kao temelj i svraća na to pažnju nove Egzekutive.

VI. rezolucija.

Kongres priznaje, da je u slučaju ostvarenja statuta Jewish-Agency uputno, da se o tome obavijesti mandatarna vlast.

vači i osim toga zabavljali svojim pjevanjem cijelo sakupljeno društvo. U ovom izvještaju ne možemo se upustiti u kritiku svih solista, jer su se svi prisutnima svidjeli, ali bezuvjetno je »pobjedila« Engelova »Ices nign« koju je Ljubica Knjažinskaja (Karlovac) nekoliko puta morala ponavljati, sve dok nije cijelo društvo naučilo i pjevalo veselu pjesmicu: »Oj, oj, oj...«

Jedino smo očekivali, da će pristupiti više nego dva zbor, ali budući je natjecanje dosta kasno objavljeno nadamo se, da će na slijedećem sletu biti u tom pogledu bolje. Subotički zbor, uzevši u obzir njihove prilike, je na pravom putu i sa mnogo truda postići će poželjne rezultate. Postigao je 7 bodova. Pjevačice iz Karlovca, dokazuju da ispravno shvaćaju te pjesme i uzornu pažnju im posvećuju. Postigle su 18 bodova. Prvi među solo pjevačima bio je Djuka Reiner (Karlovac) sa 20 bodova, druga Otika Brauner (Karlovac)

VII. rezolucija.

Da se osigura kontinuitet političkoga i inog rada Jewish-Agency, mlađe kongres Egzekutivi, da se predsjedniku Cijonističke Organizacije osigura predsjedništvo proširene Jewish-Agency.

Dr. Maks Solovejčik (radikalni cijonista) predlaže u ime minoriteta ovaj predlog:

»Izgradnja židovske narodne domovine u Palestini zahtijeva saradnju svih dijelova židovskoga naroda. U koliko se ta saradnja imade provesti u formi proširenja Jewish-Agency-a, mora organizacija proširene Jewish-Agency uslijediti na bazi demokratskih izbora i principa zajedničke odgovornosti članova svih biranih korporacija.«

Zna, da ovaj prijedlog sadržaje samo princip, ali i rezolucije majoriteta su samo princip. Ovim glasovanjem završit će se jedan period razvoja. Velika ideja, princip, da cijeli narod ujedini se za izgradnju Palestine, pretvoren je na putu realiziranja u malu stvar. Mi vas ne ćemo slijediti na tome putu. Smatramo svojom dužnošću, da vas u zadnjem času opominjemo, jer vidimo na vašem putu tri opasnosti. Opasnost je, kad hoćete da naše političke agende prenesete na korporaciju, prema čijoj ukupnosti kao nosioca narodne ideje nemamo povjerenja. Danas vi te opasnosti ne vidite, jer se u Palestini sve dobro razvija. Veliku opasnost vidimo i u socijalnom stvaranju. Prijeti duh administracije, protiv kojega smo se borili u Rothschildovim kolonijama. Ne ćemo u Palestini da postanemo samo majoritet, već hoćemo i socijalnu obnovu cijeloga židovskoga života, a u to će nas priječiti administracija. Ne manja opasnost prijeti opstanku cijonističke organizacije. Znamo da je svako proširenje Agency-a opasnost za cijonističku organizaciju, pa i židovski svjetski kongres. Ali kod organskog proširenja može se postepeno razvijati na mjesto cijonističke organizacije nova organizacija, dok kod sadašnjeg fifty-fifty sistema mora cijonistička organizacija i dalje da opstoji, ma da je taj sistem sam uništjuje. A čemu sve to? U najboljem slučaju dobit ćete minimalnu finansijsku pomoć. Stojimo na raskršću. Sigurni smo, da ćemo se još saštati. Mi smo uvjereni, da ćete se vi još k nama vratiti, a slom, koji će neminovno morati doći, bit će slom sistema. Onda ćemo mi s vama stvoriti novi sistem, koji ćemo bazirati na saradnji cijeloga židovskoga naroda kao živoga organizma.

Ben Gurion traži da u rezoluciju udje jedan pasus o nacionalnoj odgovornosti i da se 10% glasova rezervira za organizovani židov u Erec Jisraelu.

Jabotinsky: Nisu mi jasne dvije točke: 1. Egzekutiva dobila je ovlaštenje, da izradi Council Agency-a. Ima li se ta konstitucija odobriti po XV. kongresu, ili postaje li ona već prije obvezatnim zakonom. 2. Ako će se još prije XV. kongresa osnovati Council, a XV. će kongres prihvatiti neke zaključke političke ili one naravi, da li će XV. kongres biti suveren u tim svojim za-

sa 19 bodova, a treća Ljubica Knjažinskaja (Karlovac) sa 18 bodova. U drugom kolu ocjene za prvenstvo pjevačkoga natjecanja, proglašeno je udruženje »Karlovačka Židovska Omladina« prvakom sa 75 bodova.

Prije početka III. sjednice Sav. Vijeća objavio je muzički referent Saveza Egon Goldner rezultat te podijelio nagrade i diplome.

Zborovi iz Subotice i Karlovca dobili su po svezak Engelovih »Zmirot lajladim«, Reiner dobio je Engelovu »Tatunju«, Braunerova Engelove »Černikovski-Lieder«, a Knjažinskaja svezak Engelovih »Širejam«.

Kako uvodno rekosmo, ovo je natjecanje postiglo gotovo cijelu svoju svrhu i neka je podstrekom omladini za daljnji njen ispravan i plodonosan rad.

Mi — Sol.

ključcima, ili će se morati ti zaključci, prije nego se predlože mandatarnoj vlasti, odobriti po Councilu Jewish Agency-a.

Moriš Rothenberg odgovara Jabotinskomu ovo: Ustav Agency-a prihvatiti će se od dva partnera od cijonističke organizacije i od necijonista. Cijonistički dio sastojat će se od Egzekutive i od Akcionog Odbora. Prema tome bit će ustav Jewish Agency-a obvezatan za cijonističku organizaciju i za naredni kongres tačnije za tri godine. Ako će se naredni kongres održati u godini 1927., tad će za taj kongres biti obvezatan ustav Agency-a. K drugom pitanju, da li će politički zaključak, koji zaključki XV. kongres, morati potvrditi po Jewish Agency-u: za naredne 3 godine, dok postoji ustav Agency-a, ne može kongres prihvatiti zaključak, koji bi bio u protuslovlju sa ovim ustavom. Istom u 4. godini mogu se prihvatiti takovi zaključci. Kakova se god rezolucija bude prihvatila na narednom kongresu o budžetu ili političkoj akciji, tad je to naravno obvezatno za cijonističku polovicu Jewish Agency.

Dr. Goldmann predlaže, da Council ne smije prije funkcionirati, dok kongres ne ratificira ustav. Zatim, da u onih 6 zemalja, koje se spominju u 3. rezoluciji, moraju biti Erec Jisrael, Sjedinjene Države i Poljska. Nadalje, da se članovi Councila ne mogu dati u sjednicama zastupati po svojim zastupnicima.

Dr. Waldmann traži, da se osigura izbor predsjednika cijonističke organizacije za predsjednika Jewish Agency.

Dr. Romano (Bugarska) traži, da se Egzekutiva izjavi o svim amandementima.

Dr. Weizmann: Nije bila moja namjera, da govorim prije glasovanja. Ako sam uzeo sad riječ, ne činim to da uplivšem na glasovanje, već samo da vam dadem neke informacije. Neću da se upuštam u razmatranja raznih amandementa. Amandementi nisu takovi, da se odmah mogu prihvatiti ili odbiti. Imade stvarnih momenta kao primjerice da se Council ne sazove tako dugo, dok u njemu ne će biti zastupnika Poljske, Amerike i Palestine. Upozoravam kongres, da je taj zahtjev na mene stavljen sa strane necijonista, pa prema tome nema poteškoća za njegovo provedenje. Ako li se ova tačka ima da iskoristi u svrhu opstrukcije protiv osnutka Councila, tad ne će uopće doći do Jewish Agency-a. Stupamo u savez u miru i u borbi.

Na pitanje, da li će radnici u Americi, kad će biti pripravnici da stupe u Jewish Agency, naći u njoj mjesta, odgovaram, da sam ja bio prvi, koji sam s radnicima vrlo ozbiljno — pregovarao. Za sad oni ne će. Ako će jedamput do toga doći, tad će oni naći svoje mjesto. Neka mi Ben Gurion oprost, ja tako govorim, jer bolje razumijem psihologiju radnika nego on. Najgore će poslužiti Jewish Agency, ako se upravo on hoće pobrinuti, da radnici dodju k nama. Radnici radije pregovaraju s cijonističkom organizacijom nego s Ben Gurionom, isto tako kao što Aguda radije s nama pregovara nego s Mizrahijem. Smatram korisnim, da se ustav prije nego što će stati na snagu, još jednom ispita po Akc. Odboru. Odlučno bih odbio, da se još jednom predloži kongresu. Držim, da će Akcioni Odbor i po vama izabrana Egzekutiva biti u stanju da brane cijonizam, pa predlažem, da se svi amandementi predaju Egzekutivi i Akcionome Odboru na odluku.

Prijedlog manjine se odbija, a prima prijedlog dra. Weizmanna. Konačno prihvaćen je prijedlog komisije s 173 protiv 30 glasova.

XVII. SJEDNICA.

U nedjelju poslije podne u 3 sata započela je sjednica, koja je s malim prekidima trajala do ponedjeljka u 6 sati u jutro. Prof. Brodetzky u ime

organizacione komisije

stavlja cijeli niz prijedloga, te moli da se rezolucije o odnošaju Keren Hajesoda prema Keren Kajemetu, koje niže u izvadku donosimo, prime en bloc:

»Keren Kajemet temelji se na darovima, Keren Hajesod na poreznom sistemu. Ovoj diobi odgovaraju i metode propagande obih fondova. Keren Hajesod ustanovljuje za svaku zemlju minimum Keren Hajesodskoga poreza. Keren Kajemetu pripadaju sve prigodne akcije, a Keren Hajesodu svaka forma oporezovanja. KKL ne vodi nikakovu akciju, koja traži od

pojedina individualna plaćanja i obveze na izvjesne svote kao n. pr. dunam akcije. Akcije mjeseca Tišrija, Hanuke i Purima, te 20. tamusa, koje nose karakter sabiranja kod masa, imaju se i nadalje provodjati. KKL prima darove u gotovome, te ne može prema tome primiti obveze, mjenice itd. izuzevši oporuke, zaklade i osiguranja u korist KKL. Uredi obih fondova dužni su, da u svakoj zemlji sporazumno rade, da se u radu podupiru i da izbjegavaju kolizije u radu.

Kongres traži saziv Councila Keren Hajesoda. Zastupstvo za direktorij K. H. onih, koji su se obvezali za KH, a ne pripadaju cionističkoj organizaciji, ima se odmah izabrati. Kod osnutka Jewish Agency imaju se uvažiti opravdani zahtjevi KH obvezanika na zastupstvo u Agency.

Kod Egzekutive u Jerusolimu osnovat će se centrala za propagandu sa zadatkom, da regulira propagandu KH. i KKL. kao i svih inih finansijskih akcija unutar cionističkog pokreta u sporazumu sa dotičnim institucijama. Profesor Brodetsky predlaže nadalje ove zaključke:

»Kongres votira za izdatke londonske Egzekutive za godinu 5685. iznos od 40.000 funti. Pojedine stavke ovoga budžeta ustanovit će Egzekutiva u sporazumu sa Akcijonim Odborom.

Akcijoni Odbor ima u narednoj sjednici na temelju prijedloga Egzekutive o namicanju sredstava za pokriće organizacionoga budžeta, da stvori zaključke uvaživši predloge, koji su podneseni organizacionoj komisiji.

Egzekutiva je dužna, da kod opće cionističke propagande kao i za organiziranje zemaljskih saveza jednako uvaži zemałjske i zasebne saveze.

Pozivaju se zemaljski i zasebni savezi, da u vezi sa šekelskom akcijom provedu sistematsku akciju za drive novih članova. U svakoj zemlji ima se bar jedan mjesec u godini odrediti, koji će služiti isključivo toj svrsi.

Dr. Moses: Referira o šekelu, te izjavljuje, da je komisija uredila samo ona pitanja, kod kojih se mogao postići sporazum. Jedan dio važne reforme organizacije, čije se riješenje očekivalo od kongresa, nije mogao biti raspravljen. Reforma od najveće važnosti, što je komisija predlaže, jest uvođenje

jedinstvenoga šekela,

pa predlaže ovu rezoluciju:

»U buduće postoji za cionističku organizaciju jedan jedinstveni šekel.«

Ova je rezolucija primljena sa svim glasovima ljevice i centroma. Protiv nje glasovao je Mizrahi.

Cijeli niz točaka, koje se bave sa tehničkim odredbama glede uvođenja jedinstvenoga šekela, uprave šekela, vodstva zemaljskih saveza, šekelske propagande, provedenja izbora, predaju se Akcijonome Odboru na daljnji postupak.

Nadalje se primaju ovi zaključci:

»Egzekutiva je dužna, da se strogo drži propisa glede određenoga dana za predaju šekelskih novaca, pa se kasnije predani iznosi ne uvažuju za mandate.

Minimalna cijena šekela ustanovljuje se sa 1 engleskim šilingom sa iznimkom za Palestinu, Rusiju i Jemen.

Svaki zemaljski savez imade da dobije izvjesni procenat kao doprinos za troškove, skopčane sa šekelskom kampanjom.

Procenat što ga imaju dobiti zemaljski savezi, ustanovit će Akcijoni Odbor, ali taj procenat ne smije da više iznosi od 10%.

Dr. Moses zatim predlaže cijeli niz predloga o reorganizaciji budućih kongresa, da se povećava radna sposobnost kongresa. Prema ovim prijedlozima bi imao kongres u buduće da bira samo predsjednika Egzekutive, koji će onda sastaviti Egzekutivu i prezentirati je plenumu. Svi ti predlozi upućuju se Akcijonome Odboru. Jednoglasno primljen je ovaj zaključak:

»Zaključkom generalne debate smatra se, da je Egzekutivi podijeljen apsolutorij bez posebnog zaključka osim, da se na temelju naročitog predloga stvori protivni zaključak.«

Zemaljski savezi Skandinavije, Finske, Španije i Portugala imaju prava na jednoga delegata, ako su namaknuli barem 200 šekela.

Ukida se centralno vijeće (godišnja konferencija). U godinama bez kongresa ima sjednica Akcijonoga Odbora da zaključi budžet za narednu godinu.

Akcijoni Odbor ima da vijeća i zaključuje o važnim stvarima cionističke organizacije u vremenu od jednoga kongresa do drugoga. On je ovlašten da stvara zaključke, u koliko ovi ne protuslove zaključcima kongresa.

Akcijoni Odbor ima da vijeća i bdije nad provedenjem svih zaključaka kongresa kao i da vrši nadzor nad svim cionističkim institucijama.

Zadaća je Akcijonoga Odbora, da izradi pojedinačne ustanove glede budžeta, koji je odobren po kongresu.

Ako to zahtijevaju nepredvidjene okolnosti, može Akcijoni Odbor sa većinom od dvije trećine zaključiti promjene u prihvaćenom budžetu.

Akcijoni Odbor je ovlašten, da u sjednici, kojoj pribivaju $\frac{3}{4}$ svih članova A. K. sa većinom od $\frac{3}{4}$ prisutnih opozivlje Egzekutivu, a Egzekutivi pristoji pravo apela na izvanredni kongres. Takav je zaključak samo onda moguć, ako je dotični prijedlog propisno stavljen na dnevni red.

Akcijoni Odbor bira svoj prezidij, koji u sporazumu s Egzekutivom ima da se brine za redoviti saziv Akcijonoga Odbora.

Predsjednici kongresnog i časnog suda kao i kongresni odvjetnik pripadaju A. K-u bez prava glasa.

Poziva se i ovlašćuje Egzekutiva, da dovede u sklad organizacioni statut i izborni red sa zaključcima kongresa, da izradjene prijedloge i zaključke o statutu predloži Akcijonom Odboru na potvrdu. Isto se imaju na odobrenje predložiti poslovnik kongresnog suda i statut časnoga suda. Kod vijećanja o ovim legislativnim odredbama imaju se Akcijonom Odboru privući predsjednici kongresnog i časnog suda kao i kongresni odvjetnik.

Lav Stern, Zagreb, razlaže neka organizatorna pitanja, koja o komisiji nisu bila raspravljena uslijed nedostatka vremena. Pošto svi ti predlozi nisu prošli organizatornu komisiju, predsjedatelj dr. Motzkin oduzima riječ Sternu i izjavljuje, da se o tim predlozima u smislu poslovnika ne može glasovati.

Jean Fischer pita, zašto nije osnovana vrhovna računska komora, te izradjen penzijoni statut za činovnike.

Dr. Smorak predlaže izvještaje i budžetsku osnovu

kolonizacione komisije

koja se sastoji iz slijedećih stavaka:

	LE
I. Konsolidiranje postojećih naseobina	175.000.—
II. Nove naseobine:	
a) Srednji stalež:	
1. za naseobine, koje već postoje	30.000.—
2. za nove naseobine	20.000.—
3. za Soskinov projekt	20.000.—
b) Za radničke naseobine:	
1. Za nove naseobine	15.000.—
2. za naseobine Jemenita	15.000.—
III. Uprava i razno	25.000.—
	300.000.—

O budžetu komisije glasovat će se tek, kad će se glasovati o općem budžetu. Iza toga prihvaćene su ove rezolucije:

Kolonizacioni Fond.

Kongres pozivlje Egzekutivu, da ostvari zaključak XIII. cionističkog kongresa glede osnutka Kolonizacionoga Fonda u okviru Keren Hajesoda prema predlogu dra. Ruppina.

Komisija svraća pozornost Egzekutive na potrebu, da se između KH. odnosno Kolonizacionoga Fonda i kolonista potpišu definitivni ugovori i želi, da se nacrt tih ugovora čim prije predloži Akcijonome Odboru na potvrdu.

Instrukciona služba.

Kongres naglašuje potrebu, da se sve grane instrukcione službe i poduke prošire prema potrebama novih naseobina.

Zemljišna politika.

1. Keren Kajemet je nosilac židovske zemljišne politike u Erec Jisraelu, kako na selu tako i u gradu.

2. Na selu imaju se prije svega kupovati zemljišta u većim suvislim površinama, da se cionističkoj organizaciji omogućava provedenje dalekosežnih kolonizacionih planova.

3. Keren Kajemet ima da provodi svjesnu zemljišnu politiku u gradovima, koja se ima sastojati poglavito u tome, da se na periferiji gradova kupuju zemljišta u svrhu osnutka naselja predgradja.

Iznimno mogu se i u gradovima kupovati zemljišta za važne nacionalne institucije.

4. Smjernice zemljišne politike cionističke organizacije ustanovljuju se po kongresu. Svi cionistički instituti kao i oni, što stoje pod kontrolom cionističke organizacije, a koji mogu da vrše neki upliv na zemljišnu politiku, mora da se podvrgavaju ovim principima. Institucijama ili osobama, koje stoje izvan cionističke organizacije, a bave se kupnjom zemljišta, pružit će cionistička organizacija svoju pomoć samo onda, ako se podvrgavaju ovim principima zemljišne politike.

Kao materijal za Egzekutivu predan je ovaj prijedlog:

Svrha je djelovanja Keren Kajemeta kao zemljišnog fonda da kupuje zemljišta. U koliko bi ovo zemljište za kolonizaciju trebalo amelioracionih radova, može te radove provesti Keren Kajemet. Opće smjernice, koji se radovi imaju uračunati u ove amelioracije, ima da se ustanove po jednoj komisiji i po kongresu potvrde.

Rezolucije subkomisije za nabavu rada.

U izdacima budžeta određenog za radnički departement (40.000 funti) imaju se uvažiti interesi jemenskih radnika i Hapoeł Hamizrahija.

Egzekutiva je dužna, da u roku od 3 mjeseca osnuje kod odjela za rad vijeće, koje se sastoji od zastupnika radničkih organizacija u zemlji.

Kongres smatra poželjnim, da se u okviru iznosa, primljenih u budžet, uvaži naseobine sefarda u Ako, Kirjat Saal i Sidon sa iznosom od 10.000 funti.

Prijedlozi Alija komisije.

Dr. Martin Rosenblüth (Berlin): Komisija bavila se prije svega s pitanjem ograničenja useljavanja po palestinskoj vladi i novim imigracionim zakonom. Rezolucije u tom pogledu ustupljene su političkoj komisiji. U imigracionoj komisiji reaspravljalo se o budžetu, izgradnji palestinskih ureda i imigracionog departementa kao i o pitanjima Hahšare. Cijeli niz rezolucija predan je Egzekutivi.

Prihvaćene su ove rezolucije:

1. Kongres poziva Egzekutivu, da poduzme kod palestinske vlade korake, da se poboljšaju uvjeti karantene kao i iskrcavanje Olima u palestinskim lukama i da ga tako organizira, da odgovara dostojanstvu židovske alije.

2. Kongres konstatuje, da useljenički porez, što ga ubire palestinska vlada u velike tereti Aliju radničkih elemenata i cionistički Alija budžet, pa stoga pozivlje Egzekutivu, da se zalaže za ukidanje tih poreza.

3. Kongres zaključuje, da se ima osnovati kod Mahlakot Alija u Palestini centralni otpremnički odjel s podružnicama kod svih pal. ureda, u kojem će se centralizirati sve otpremničke agende.

4. Centralni otpremnički odio ima da poduzme sve nužne korake, da zaštiti interese žid. imigranata kod likvidacije i prenosa njihova imetka u Palestinu.

5. Kongres zaključuje, da se kod Mahlakot Alija u Palestini stvori centralni odjel za turisticu s podružnicama kod svih pal. ureda, da se time unaprijedi i organizira žid. turisticu u Erec Jisraelu.

6. Svi pal. uredi moraju imati informacioni ured u svrhu uputa za Olim i u onim mjestima, gdje je življi cionistički život, treba da imaju svoje povjerenike, koji su za to podesni.

Iza toga predlaže dr. Rosenblüth rezolucije glede organizacije Pal. ureda. Ove se odnose na pitanje Mahlakot Avoda, koje je izazvalo žestoku debatu. Velikim uzbuđenjem pratilo se gla-

sovanje, a radničke stranke tražile su poimenično glasovanje, a kad to nisu uslijed nedovoljnog broja glasova mogli postići, zahtijevali su brojanje, da se — kako je Mereminski rekao — znade, koliki je broj crnih ruku, koje sahranjuju radnike. Konačno je prijedlog komisije primljen sa 114 protiv 52 glasova, a glasi:

Kongres zaključuje, da u Mahlakot Avoda Pal. Ureda imadu svi po Kongresu priznati zemaljski i posebni savezi da budu zastupani u jednakoj mjeri kao u pal. komisijama.

Kongres konstatira bezuvjetnu potrebu, da se ostvari zaključak XIII. kongresa, i da se kod Mahlakot Avoda u Palestini stvori Alijavijeće, u kojem će još biti zastupan prema utanačenju cij. Egzekutive i Vaad Leumija.

Rezolucije k Hahšari.

1. Imajući u vidu, da su od posljednjega kongresa u raznim zemljama stvorene razne Hahšarorganizacije, koje ne pripadaju općoj hahšarkoj organizaciji, zaključuje XIV. kongres, bez uštrba prava svjetskoga saveza Hehaluca, da razdijeli hahšara novce na pojedine zemlje, da se u pojedinim zemljama imadu osnovati Hahšara-komisije kod pal. ureda. Zadaća je Hahšara-komisije u pojedinim zemljama, da ispituje budžet raznih Hahšaragrupa, da podijele prema potrebama Hahšaranovce na pojedine grupe i da kontroliraju sve Hahšaragrupe.

2. XIV. Kongres potvrđuje svjetski Hehaluc Hamizrah, Hehaluc Hamerkasi opće cionističke organizacije, organizaciju Hehaluc Hamizrah, koji se odijelio od Mizrah, organizacije Hašomer Hacair, Hašomer Trumpeldor, Brit Hanoar, posebnu Hahšarorganizaciju u Letskoj, kao i sve hahšarke organizacije, koje će se po cionističkim frakcijama osnovati, kao hahšarke organizacije za Hahšaru i Aliju i daje im ista prava, koja je XIII. Kongres dao svjetskom savezu Hehaluca. XIV. kongres traži, da se sve hahšarke organizacije slože u nadpartajnu Hahšarorganizaciju. Iza toga predsjednik političke komisije Morris Rottenberg, predlaže ove

rezolucije političke komisije:

I. Kongres ustanovljuje, da se u duhu mandata treba upravljati Palestinom tako, da se promiče osnivanje židovske narodne domaje stvaranjem političkih, administrativnih i ekonomskih uvjeta, a osobito da se, prema čl. 6. mandata olakša jevrejsko useljavanje i da se potpomogne osnivanje kompaktnih jevrejskih naseobina na državnom i neobradjenom zemljištu.

II. Kongres ustanovljuje, da se do sada nije pravedno uzelo obzira na jevrejsko školstvo u vladinom budžetu i da nije udovoljeno opravdanim željama jevrejskoga pučanstva, te nalaže Egzekutivi, da što prije to stanje poboljša.

III. XIV. kongres ponavlja zaključak XIII. kongresa u pogledu legalizacije Vaad Leumija i jevrejskog općinskog statuta i obavezuje novu Egzekutivu, da se zauzme kod mandatarne vlasti i kod palestinske vlade, da se što prije udovolji zahtjevima organizovanog jevrejskog jišuva.

IV. Kongres smatra organizaciju jevrejskoga jišuva u Palestini preduvjetom za zdrav i organski razvitak jevrejske zajednice. Kongres smatra Asefat-Hanivharim i Vaad-Leumi kao legalne zastupnike jevrejskoga jišuva. Kongres očekiva, da će svi Jevreji Palestine, bez iznimke, sudjelovati kod izbora za Asefat-Hanivharim (Narodna Skupština) i da će doprinijeti jačanju i izgradnji ove najviše reprezentacije jišuva.

V. Kongres nalaže Egzekutivi, da nastavi sa politikom prijateljskog približavanja arapskom narodu, kako je to već izraženo u rezolucijama XII. i XIII. kongresa.

VI. XIV. cij. kongres svraća pažnju cionističke javnosti na potrebu izgradnje i proširenja političkoga aparata organizacije. Egzekutiva se pozivlje, da preduzme nužne korake za osiguranje sredstava za organizaciju političkoga rada i da odgoji sposobne sile za taj posao.

VII. Kongres oštro protestuje protiv ugnjetavanja jevrejskoga nacionalnoga pokreta i hebrejsko-kulturnoga pokreta u Sovjetskoj Rusiji, kao i protiv progona, kojem su izloženi cionisti u toj zemlji. Kongres poziva Egzekutivu,

da se sa svim raspoloživim sredstvima pobrine za zaštitu jevrejske nacionalne kulture, jevrejskih kulturnih radnika i cionističkoga pokreta.

VIII. Kongres nalaže Egzekutivi, da sve pokuša, da isposluje legalizaciju cion. organizacije sa strane mađarske vlade.

IX. Kongres nalaže Egzekutivi: a) da se energično zauzme za legalizaciju cionističkoga rada u francuskom Maroku; b) da intervenira kod francuske vlade i kod lokalnih vlasti, da se ukine embargo (zapljena) protiv lista »Haolam« od 20. maja 1924.

Političke rezolucije.

1. Kongres se srdačno oprašta od sir Herberta Samuela, čija je petogodišnja služba kao vrhovni komesar Palestine, donijela zemlji mir, red i dobru upravu i ispunjenje prvih koraka oko osnivanja jevrejske narodne domaje. Sir Herbert Samuel i Lady Samuel popraćeni su kod svog odlaska iz Jerušalajima srdačnim željama Cijon. Organizacije i punim odobravanjem za njihov rad za Palestinu i narod.

2. Kongres čestita maršalu Lordu Plumeru i pozdravlja ga prigodom njegova imenovanja za Vrhovnoga Komesara Palestine u sigurnom očekivanju, da će njegov službeni period biti daljnji važan korak u razvoju jevrejske nacionalne domaje i u izgradnji Palestine na dobro svih stanovnika.

3. Kongres se svečano zahvaljuje Lordu Balfouru, koji je preuzeo ceremonij inauguracije i otvaranja Hebrejske Univerze, čime je okrunio svoja djela za cionističku stvar, što će mu osigurati stalno mjesto u istoriji jevrejskoga naroda.

Prilog I. političkim rezolucijama.

1. Kongres konstatuje, da je slobodno jevrejsko useljavanje u Palestinu, za čiju će se regulaciju pobrinuti Jewish Agency, podloga obnovnoga rada nacionalne domaje.

2. Kongres ustanovljuje, da je nedavno publicirani zakon o useljavanju ne samo kodifikacija ograničenja useljavanja, nego uvadja još daljnja ograničenja. Kongres izjavljuje, da ta ograničenja stoje u protuslovlju sa odredbama mandata i obavezuje Egzekutivu, da traži ukidanje tih ograničenja u smislu zahtjeva Cionističke Organizacije.

Zaključci političke komisije predlog II.

Zakoniti zahtjev obveznika za Keren-Hajesod u pogledu zastupstva u Jewish-Agency neka se uzme u obzir prigodom proširenja Jewish Agency.

Sve te rezolucije usvaja kongres u cijelosti. Dr. Osias Thon ispred nastavne komisije iz naša zaključke u pogledu

kulturnih pitanja.

Kongres poziva cjelokupni jišuv, da preuzme udjela na pokriću školskog budžeta. Kongres ima da razreže doprinose i može da zatvori škole, gdje se doprinosi ne dadnu. — Egzekutiva ima da poduzme odmah korake, da u savezu sa Vaad Leumi na demokratskom principu, organizira novi Vaad Hahinuh, kojeg će Akcioni Odbor da potvrdi. Dok se ta institucija ne uredi vodi poslove cionistička egzekutiva. Nadalje kongres zaključuje, da se sve općine u diaspori privuku suradnji, za hebrejsko školstvo u Palestini. Egzekutivi se stavlja u dužnost, da u najkraćem vremenu izradi plan kako će se sistematski osigurati suradnja jevrejskih bogoštovnih općina u galutu.

Zatim referent odgojne komisije čita ove

rezolucije o Hebrejskom Univerzitetu:

1. XIV. kongres pozdravlja otvaranje Hebrejskoga Univerziteta u Jerušalajimu i vidi u tome epohalni događaj u istorijskom procesu renesanse hebrejskog jezika i kulture. Zahvaljuje svima, koji su suradjivali na osnivanju Univerziteta, pogotovo dru. Weizmannu za njegov dugogodišnji svijesni i odani rad za ostvarenje Hebrejskog Univerziteta.

2. Kongres zaključuje, da se ne smije predati novoosnovanom kuratorijumu universitetški imetak tako dugo, dok se ne izradi konačni universitetški statut. Akcioni Komitej ima konačnu odluku u pogledu universitetskoga statuta. U statutu Univerziteta neka se osigura odlučujući upliv Cij. Organ. u upravnim institucijama. Egzekutivi se nalaže, da poradi na tome, da bi za sada centralno sjedište kurato-

rijuma ostalo izvan Palestine. Samo izvršujući upravni odbor neka ostane u Palestini.

3. Kongres zahtjeva: Hebrejski Univerzitet u Jerušalajimu neka se u svim odjeljenjima i institutima izgradi na principu neograničene slobode naučavanja i da pri tome različite duševne struje u jevrejskom narodu nadju svoj potpuni izražaj. Na bazi toga principa neka se izgradi judaistički institut, koji će obuhvatiti sveukupni židovski život prošlosti i sadašnjosti i taj institut neka, čuvajući svoj znanstveni karakter, budne pravi izraz jevrejskoga duha, onako, kako se manifestiralo u velikim jevrejskim knjigama jevrejske prošlosti i u stvaralačkim snagama sadašnjosti.

Nakon pročitavanja ovih rezolucija predlaže Rabi Uziel (dodatak) u pogledu slobode učenja i naučavanja na Hebrejskom Univerzitetu.

Kongres usvaja u cijelosti rezolucije odgojne komisije, a odbija amandman Rabi Uzuela. Na to jedan dio Mizrahia demonstrativno ostavlja dvoranu u znak protesta protiv glasanja, koje Mizrahi smatra kao udarac na svetost religijskih zakona.

Felix Rosenblüth naglašuje, da su sve rezolucije u komisiji gotovo jednoglasno primljene, a isto tako stvoren je sporazum s budžetskom komisijom. Predlaže stoga na prihvatanje rezolucije za

gradsku kolonizaciju.

U priznanju rada Solel Bonea za obnovno djelo u Erec Jisraelu zaključuje se, da se konsolidacija Solel-Bonea podupire ovime:

a) Rasterećenjem prema cionističkome vodstvu.

b) Povišenjem udjela KH. za 7000 funti.

Olim Bonim: Cionistička organizacija stavlja na raspolaganje gradjevne kooperative Olim Bonim Poale Hamizrahija iznos od 3000 funti kao udjel na društvenom kapitalu. Preduvjet je tome, da cionistička organizacija dobiva pravo kontrole nad poslovanjem Olim Bonim.

Šhurat Ovdim: K najvažnijim preduvjetima gradske kolonizacije politike i podupiranja industrije, trgovine i obrta spada nabava jeftinih i podesnih malih stanova i djelomično snabdjevanje gradskih radničkih elemenata vlastitim živežnim namirnicama.

Kongres zaključuje, da se odmah realizuje bar jedno od predgradskih radničkih naselja, kojih je osnutak zaključen već po XIII. kongresu, i to u smislu gore razloženih principa.

U tu svrhu ima KKL da daje zemljišta, a KH. sredstva za izvedenje projekta, a Egzekutiva cionističke organizacije neka nastoji u tu svrhu pribaviti gradjevni kredit (hipoteke, hipotekarno osiguranje itd.)

Kod provedenja projekta Šhurat Ovdim ima se naročito paziti, da se omogući veza sa poljoprivrednom malom naseobom.

Keren Hajesod stavlja u tu svrhu 8000 funti na raspolaganje.

Komisija izražuje želju, da se za raspravu svih pitanja, koja su u vezi s tim problemima (vrtni gradovi, industrijalna sela, radnička predgradska naselja), osnuje decernat podređen Egzekutivi. Decernat sastojat će iz upravitelja, koga imenuje Egzekutiva kao i vijeća iz krugova interesovanih grupa.

Decernat ima se brinuti za sve krugove radnoga pučanstva bez obzira na pripadnost izvjesnom staležu ili organizaciji.

Kod izbora ljudi imadu ocevi obitelji principijelno prednost pred pojedinim osobama.

Podupiranje zanata: Kongres nalaže Keren Hajesodu, da učestvuje kod zanatlijske banke s iznosom od 2000 funti. Iznos isplatiće se u razmjeru prema iznosu što će ga namaknuti Merkas Baale Melaha.

Emanuel Neumann predlaže u ime budžetne komisije

budžet

od 600.000 funti, koji se jednoglasno prima, a sastoji od ovih pozicija:

- Poljoprivreda LE 270.000.— koji se iznos prema predlozima kolonizacijske komisije od 300.000 funti ima razmjerno razdijeliti.
- Odgoj: redoviti budžet 74.000. centralna škola u Emeku 2.000.

Mizrahi učiteljski seminar	2.000	
razne mizrahističke škole	2.000	
deficit	4.000	84.000.—
3. Za radove		38.000.—
4. Imigracija		39.000.—
5. Trgovina i industrija		38.000.—
6. Sanitetski ured		40.000.—
7. Pokusna stanica		9.000.—
8. Tehnikum		3.000.—
9. Sveučilišna biblioteka		2.000.—
10. Izvanredni izdaci		13.500.—
11. Administracija		19.000.—
12. Za vjerske svrhe		5.000.—
13. Dug na I. C. T.		4.500.—
14. Bolnica Schweitzer		5.000.—
15. Razna poduzeća		4.000.—
16. Sveučilište		5.000.—
17. Šunat Ovdim		8.000.—
18. Solel Bone		7.000.—
19. Tahkemoni		3.000.—
20. Olim Bonim		3.000.—

LE 600.000.—

O zaključnoj sjednici kao i o izborima izvjestili smo u prošlom broju.

Konačno izvješćujemo, da su naši delegati na kongresu bili izabrani u razne komisije i to:

G. dr. David Alkalaj, koji je bio izabran kao predsjednik manjih zemaljskih saveza, izabran je u bankovnu komisiju; g. dr. Beno Stein u političku i sanitarnu komisiju; g. Lav Stern u organizatornu i bankovnu komisiju, a g. inž. Zaloscer bio je ekspert u kolonizacijskoj komisiji.

KONSTITUIRANJE AKCIJONOGA ODBORA.

Dne 1. septembra sastao se novoizabrani Akcioni Odbor, te je izabran predsjednikom Leon Motzkin (Paris), potpredsjednicima Rabi Stephen Wise (Newyork), Leon Levite (Varšava) i Elieser Kaplan (Jerusalem). Iza toga izabrana je komisija za zajam, te direktorij za Keren Kajemet, iz kojega su ovaj puta ispala g. prof. dr. Warburg i Adolf Böhm, na čija su mjesta došla gospoda Berl Katznelson i rabi Meir Berlin.

Rezolucije VI. Vijeća S. Z. O. U. od 10. do 13. augusta u Osijeku

REZOLUCIJE O KEREN KAJEMETU.

I. Iz spoznaje narodne i socijalne važnosti Keren Kajemeta kao jedine institucije, koja zaista oslobadja i iskupljuje palestinsko zemljište, otimajući ga zemljišnoj špekulaciji, čineći ga neotudjivom svojom židovskoga naroda i dajući ga u zakup njegovim radnim elementima — omladina, zadojena narodnim i socijalnim idealima, koji su odlučni za rad Keren Kajemeta, naglašava:

1. da je u radu oko proširenja ideje Keren Kajemeta u židovstvu te u sabiranju novca za Keren Kajemet omladina zvana, da radi na prvom mjestu;

2. da Keren Kajemet ima da bude u središtu i na prvome mjestu omladinskoga rada.

II. Omladina podjednako naglašava, da njen sadašnji rad za Keren Kajemet nije potpuno zadovoljio, i ako su neka mjesta radila nadasve požrtvovno, a u najvećem dijelu Kraljevine je omladina gotovo jedini nosilac rada za K. K. L.

Intenzivirajući svoja nastojanja za K. K. L., omladina ima napose da shvati odgojnu vrijednost toga rada, koji joj daje najrealniju mogućnost, da činom dokaže, kako joj je sta'o do stvaranja socijalno zdrave hebrejske Palestine, osnovane na zemljoradnji bez izrabljivanja tuđe radne snage.

III. Imajući u vidu tu ogromnu vrijednost omladina se osjeća dužnom bez obzira na eventualno uvođenje jednovite akcije S. C. J. za sabiranje sredstava u korist svih naših institucija u svom radu posvetiti pojačanu pažnju Keren Kajemetu i izgraditi napose ona sabirna sredstva, koja ili ne će smetati izvodenju jednovite akcije, ili su u prvom redu namijenjena samoj omladini.

IV. Prema tomu će omladina koncentrirati svoj rad na ova sredstva: darovna knjiga, škrabice, darovi kod Tore. Ona se osjeća u prvom redu odgovorna za škrabice, te će bez odlaganja provesti savjesno i potpuno postavljanje škrabica

u svakoj židovskoj porodici; jasno je, da se ima dokraja izvesti ranija odluka, po kojoj mora škrabica K. K. L. da se nalazi u stanu svakoga člana S. Z. O. U. Omladina će se potom brinuti za redovno pražnjenje nastojeći, da kod svakoga postavljanja i pražnjenja širi pravo shvatanje narodne i socijalne važnosti K. K. L.

Pored toga će omladina izgraditi sabiranje maraka. Kod toga sabiranja, a napose kod čišćenja i sredjivanja ima da se zaposle djeca, pa im se tom zgodom ima da usadi ljubav za K. K. L. i odgovornost za uspjeh rada naglašujući i time, da se upravo omladina osjeća napose odgovornom i interesiranom u radu za K. K. L. i u iskorištenju svih odgojnih mogućnosti, koje su njime dane.

VI. Na koncu omladina traži od Uprave KKL za SHS, da njen rad pomogne izdajem dobrih brošura u duhu ovih rezolucija.

FINANSIJE.

Savezna udruženja imaju u roku od tri mjeseca platiti svoje dugove, koji se iza toga roka automatski povisuju za 20%. Sadašnje dugove obvezana su platiti do najkasnije 15. X. 1925.

Osim članarine i ostalih novčanih obveza, dužna su društva plaćati i knjige ili izdanja, za koje Vodstvo odluči, da ih pojedina Savezna Udruženja moraju imati ili stalno dobivati.

Savezno Vijeće uvidja potrebu uvođenja jednovite akcije, koja se sastoji u tome, da se pojedinci obvežu na stalno i redovito plaćanje izvjesne svote novaca, kojom se imaju podmiriti sve savezne i cionističke potrebe.

ORGANIZACIJA.

Savezno Vijeće konstatira sa zadovoljstvom, da je u prošloj radnoj godini nastavljen organizatorni rad, u ovoj godini osnivanjem novih društava gotovo završen.

Savezno Vijeće pozdravlja rad saveznih društava »Ahdut Hacoim« i »Ivrija«, Novi Sad i Stari Bečel, koja su društva mnogo doprinijela jačanju omladinskog rada u Jugoslaviji, kao i jačanju savezne ideologije.

Savezno Vijeće konstatira, da se razdijeljenje Saveza na Okruge nije pokazalo shodnim za jačanje i intenziviranje rada u Savezu, te odlučuje, da se ukida institucija okrugova.

Savezno Vijeće upućuje Hanhagi još dosad neprovedene rezolucije o osnutku ferijalnog naselja.

Prepušta se Hanhagi, da odredi, hoće li se buduće godine održati slet i u kojem obliku.

HAHŠARA.

Hanhaga se upućuje na to, da s obzirom na promjenu zvanja, povede odmah pregovore sa židovskim posjednicima zemlje, koji bi bili voljni preuzeti na rad haluce. Savezno Vijeće izražava nadu, da će se halučko naselje tijekom ove godine osnovati. Osim toga imaju se povesti pregovori sa Savezom Cionista Jugoslavije radi financijskog potpomaganja omladine, koja polazi ili kani polaziti zemljoradničke i obrtničke škole.

ADMIN. »GIDEONA«.

Uzevši u obzir vrlo slabo financijsko stanje obih naših časopisa, poziva se omladina, da svoje obveze prema »Gideonu« i »Haavivu« u najkraćem roku uredi.

Vodstva udruženja preuzimaju suodgovornost za svog povjerenika »Gideona«, kojega imaju stalno da nadziru u njegovu radu.

Savezno Vijeće pozdravlja osnivanje biblioteke »Gideon«, te izražava nadu, da će se ona izgraditi u smjeru svrhe, koja je bila predviđena za Izdavačku Zadrugu.

Iz Jugoslavije

Iz sjednice Radnoga Odbora. Radni je Odbor u svojoj sjednici od 7. o. mj. primio do znanja izvješća Jehude Altmanna o napretku kupovanja zemljišta za koloniju, zatim dopis g. B. Ernsta iz Novoga Sada o namjeri, da drži predavanje o svojim palestinskim dojmovima u Bečkereku i Kindi. Prima se do znanja, da je g. Joel Rosenberger nastupio dopust. Zatim se raspravljalo o pitanju nabava Saveznih prostorija. Čita se dopis Hanhale KKL na zemaljsko povjereništvo, u kojem se traži, da se imenuje tajnik, koji će se isključivo baviti radom za KKL. Povjereništvo predlaže g. dra. Alfreda Singera, za čije imenovanje već imademo unaprijed privolu Hanhale

KKL. pa je zaključeno, da se g. dr. Singer imenuje tajnikom KKL, o čemu se ima izvjestiti Hanhala KKL. U savezu s time raspravljalo se o reorganizaciji našega ureda, jer i uprava KH. traži, da se imenuje tajnik za agende Keren Hajesoda. Iza toga raspravljalo se o sazivu Saveznoga Vijeća, te je zaključeno isto sazvati za 18. i 19. oktobar o. g. u Zagrebu. Konačno se raspravljalo o sastavu idućega Radnoga Odbora. Uslijed poodmaklog vremena prekida predsjedatelj sjednicu.

U nastavku sjednice, koja se održala u srijedu, dne 9. o. mj., ustanovljen je dnevni red za Savezno Vijeće, te su određeni pojedini referenti, a zatim je prihvaćen prijedlog budžeta, koji će se odaslati članovima Saveznoga Odbora i Mjesnim Organizacijama na očitovanje. Konačno izvjestili su gg. dr. Stein i Lav Stern o XIV. cionističkom kongresu.

POVJERENICIMA KEREN KAJEMETA.

Još nas tjedan dana dijeli od Roš hašane t. j. do završetka našeg ovogodišnjeg sabirnog rada. Rezultat ovog rada treba da je što bolji i ljepši i za to valja da u zadnji čas upremo sve sile, kako bi u toj

akciji za otkup od čestitanja

zahvatili svakoga Židova, da doprinese svoj obol Keren Kajemetu.

Imena darovatelja, koji će biti u »Židovu« objelodanjena, treba nam priposlati najkasnije do 15. o. mj. da ih još uzmognemo uvrstiti u iskazu, koji će izaći na Erev Roš hašane.

Molimo sve povjerenike, da nam pošalju sav ubrani novac za K. K. L. naročito obračun za Herzl akciju.

Uprava Keren Kajemet Lej Israel.

VJESNIK SAVEZA ŽID. OML. UDRUŽENJA.

Broj 2.

11. IX. 1925.

1. Vjesnik. Ovih dana razaslan je svim udruženjima prvi broj Vjesnika, koje će na posebnom papiru odštampan, redovito izlaziti u »Židovu« i biti svaki puta poslan društvima. Dužnost je društvenih tajnika, da sve brojeve sprave i da svaki puta obavijeste članove o sadržaju pojedinog broja. Uputno je, da se ti brojevi čitaju i na sastancima, osobito za one članove, koji nisu pretplaćeni na »Židov«.

2. Proglas Hanhage i Rezolucije. Istim brojem »Vjesnika« otposlani su na sva udruženja posebno odštampani »Proglas Hanhage S. Z. O. U.« članovima, te Rezolucije sa VI. Saveznog Vijeća. Proglas valja da se čita na slijedećem društvenom sastanku svakog udruženja, a nužno je staviti do znanja svima članovima bar one Rezolucije, koje se tiču neposrednog rada pojedinih članova, kao na pr. rezolucija za Keren Kajemet. Udruženja dobivati će i nadalje važnije članke i informacije zajedno s »Vjesnikom«, pa treba sve u arhivu spraviti i zgodimice upotrijebiti.

3. »Gideon«. Ovih dana otposlani su cirkular svim povjerenicima »Gideona«, u kojem se od potonjih traži, da svom energijom utjeraju još dužne pretplate u svojem mjestu. Upozoravaju se udruženja, da im je dužnost nadzirati rad povjerenika, jer su i društva odgovorna za svaki njihov neuspjeh i nemar. Još jedamput spominjemo, da »Gideon« može samo onda da izlazi, ako se za nj čitava omladina brine i ako, prema njemu svoje novčane dužnosti posvema ispuni. Inače on mora uginuti, i ako je »Gideon« duševna potreba za omladinu, kao jedino naše glasilo za odrasliju mladež.

4. Keren Kajemet. Poziva se čitava omladina, da poradi na tome, kako bi se prilikom predstojećih blagdana što više darova skupilo za Židovski Narodni Fond. Stoga je potrebno, da se energično agitira oko toga, da kod pozivanja na Toru po mogućnosti svatko doprinese što veći dar za Keren Kajemet. Samo ustrajnim i neumornim radom bit će moguće skupiti u Jugoslaviji onoliko novaca, koliko stanju naših Židova odgovara, a koliko je bezuvjetno potrebno, ako hoćemo da Palestina bude izgrađena prema idealu

omladine. Stoga je i ona zvana, da svim silama podupre i pojača sabirni rad.

Obzirom na uvođenje kovanog novca u Jugoslaviji, skreće se pažnja na sabiranje sa škrabicama. Nije dovoljno, da se škrabice samo u velikom broju postavljaju na razna mjesta, nego je nužno, da se u njih što više svote i što češće u metaju. Ovo potonje olakšano je sada uvođenjem kovanog novca, pa se nadamo, da nitko ne će proći kraj škrabice, a da ne stavi unutra bar jedan komad novih kovanica.

5. **Misrad.** Osim već imenovanih članova Misrada, Živka Šaloma u Beogradu i Zvonka Rosenbergera u Zagrebu, postavljena je za daljnijeg člana Jula Weiner, Zagreb, koja je preuzela odgojni referat. Umoljavaju se udruženja, da se strpe, ako im sa strane Misradi na njihove dopise ne stigne odmah rješenje, no to nije s obzirom na sadašnji još manjkavi njegov sastav drugačije moguće. Čim se daljnja mjesta u Misradu ispune, početi će on točno i besprikorno funkcionirati.

Misrad S. Ž. O. U.

Šport i gimnastika

SA VIJEĆANJA SVJETSKOGA SAVEZA »MAKABIJA«.

II.

Njemački delegati čine zasebnu, oseljenu i čvrstu u se pouzdanu grupu, kojoj je govornikom mladi, vrlo nadareni i poletan dr. Kahn. Sa njihove strane pada cio niz dobro promišljenih predloga i odatle već proizlazi, da su Nijemci glavna pokretna sila i najproduktivniji dio Saveza. Oni propagiraju eminentno važnu ideju Židovske visoke škole za tjelesnu kulturu, koja bi se najprije trebala da oživotvori u Berlinu, a kasnije bi sticajem prilika bila prenesena u Erec Israel. U toj bi se školi odgajali učitelji, vodje židovske omladine, u svakom pogledu dorasli svojoj zadaći i odatle trebao bi da struja pravi i nepatvoreni makabejski duh preko čitave zemlje. Lijepa i uzvišena je ta ideja, no put do njezina oživotvorenja je dug i trnovit. Zasada ne dostaju u punoj mjeri materijalna sredstva, koje bi ta institucija, kako je Nijemci naširoko zamisljaju, zacijelo mnogo iziskivala. — Ono, što sam medjutim saznao od dra. Kahna odiše od tolike stvalačke snage i veselja za tim poslom, te sam siguran, da tu ideju, ako se pristupi njenom realiziranju, mogu oživotvoriti jedino Makabim iz Njemačke sa svojim sposobnim i vrsnim drom Kahnom na čelu.

Alfred Tysser, je unatoč svoje mladosti vodeća ličnost u Savezu. Govori su njegovi duhoviti i temperamentni, i rado sam slušao njegov svijetao i svjež, gotovo dječjački, glas. Predsjedništvo ga je bilo izaslalo u Englesku, da organizuje ondje i izgradi naš pokret. On je u kratko vrijeme osnovao Hakoah i Young Macabeans u Londonu i — položio tako temelje razvitku Makabejske ideje u Engleskoj.

Engleska je još vrlo asimilantski raspoložena, pa joj je teško naći dodira sa našim misaonim krugom. — Od saradnje sa židovskim olimpijonom Abrahamsonom (pobjednikom u trčanju na 100 m.) morao je Tysser potpuno odustati. Abrahamson upravlja jednom židovskom asimilantskom omladinskom organizacijom, koja ne želi da za nas ništa zna. Tysser je bio i u Parizu, gdje se kod Comitee Internationale des Jeux Olym-

piques informirao o mišljenju toga vrhovnoga sportskoga foruma, da li bi Židovi cijeloga svijeta mogli kao posebna nacija da nastupaju na Olimpijskim igrama. Medjutim po pravilima, koja su stalno utvrđena, nastupa se po teritorijalnim granicama. S druge je strane Tysser pokušao za naše ideje predobiti prvaka svijeta u Lawn Tennisu, Mme. Lenglen i M. Lacoste, no oni se nijesu pokazali spremnima da ih prihvate. Žalosna je i puna bola činjenica, da baš ovi najbolji židovski sportaši, zasada, nijesu u našim redovima.

Govori dra. Kraussa iz Budimpešte ispunjeni su oštrom ironijom. — Bič njegove ironije udara naročito prof. Vogela i Nijemce. On je najbolji branič bečkog Hakoaha i kadikad njegove riječi prekoračuju granice obazrivosti prema protivnicima, no njegov humor izgleduje brzo sve. Njegov zemljak dr. Zsoldos znade takodjer često da oponira na temperamentan način. I on uzima učešća u Hakoah debati, pa pokazuje svojim izvodima, koji su stvarni, da mu je, kao i dru Kraussu, stalo do same stvari, a ne možda do provadjanja opozicije.

Zastupnik Rusije, mladi blijedi čovjek, referira na hebrejskom jeziku o stanju našega pokreta u Rusiji: Broj Makabim iznosi 20.000, no nedostaju tehnički preduvjeti, jer nemaju ne samo sposobnih učiteljskih sila, već ni gombaona, ni igrališta. Sa druge ih strane progone opet sovjetske vlasti i moraju prema tome da potajno djeluju. Zasada im je glavno težište preneseno na kulturni rad, no i taj mora da se potajice i uz stalnu opasnost provodi. Zaista je za takav rad pod takovim prilikama potrebna prilična doza idealizma.

Tehnička komisija zasjeda. Na tapetu je pitanje unifikacije sportskoga i gimnastičkoga sistema, kakav bi najviše pogodovao židovskoj našoj psihi. Došlo se medjutim do zaključka, da se prepusti svakome okrugu izbor sistema, a na slijedećem sastanku pristupit će se izgradnji jedinstvenoga, a na temelju stečenoga iskustva. Tehničkoj komisiji će se morati unapredak prijaviti svaka veća okružna priredba, pa će se nastojati uspostaviti medjusobni saobraćaj time, što će se dirigitirati iz centrale posjećivanja kako društvenih, tako i okružnih priredbi. Isto bi tako raspravljeno pitanje gimnastičke opreme. Protiv dosadašnje crne opreme članica ustao sam i ja, pa sam pledirao za koju svijetliju boju. Odvraćalo mi se, da u masi, a o tom smo se i uvjerali prilikom javne vježbe, kad smo vidjeli više stotina djevojaka u tom dresu, dojima dobro tamna boja dresa prema svijetlosti kože, jer se dres ne proteže na ruke i noge — pa se dobiva ugodan kontrast izmedju boje tijela i tamne, tmurne crne boje dresa.

Svi članovi tehničke komisije bili su sa time potpuno na čistu, da gombanje mora biti i postati temelj našega rada na fizičkom polju, pa su i sami sportaši lojalno priz-

nali, da se samo gimnastikom može odgojiti disciplinovani podmladak, iz kojeg će se tek moći rekrutirati sposobni i valjani sportaši. Protivnosti izmedju sportaša i gombača postoje samo još u Austriji, gdje si ljudi još nijesu svijesni toga, da svaki gombač, želi li da postigne konačan svoj cilj, zdravlje i ljepotu tijela, mora biti ujedno i sportaš, a obratno, da svaki sportaš treba da goji gimnastiku, naročito pak preko zime. U Njemačkoj, a i kod nas to je pitanje potpunoma već riješeno na prije spomenutoj bazi.

Josip Pribram.

Iz Ž. G. Š. D. »Makabi«. Redovito gombanje počima 10. o. mj. u slučaju lijepog vremena na ljetnom vježbalištu (Palmotićeva ulica 16), a ružnog u gombaoni evangeličke općine (Gundulićeva ulica). Novi članovi primaју se svakim danom od 7.—12. o. mj. od 5—7 sati na večer u talmudtori židovske škole (Palmotićeva ulica 16, prizamno) i na gombanju do 1. oktobra.

Red vježbi za godište 5686: Djeca muška: Srijeda i subota od 5—6 sati. Djeca ženska: Utorak i četvrtak od 5—6 sati. — Naraštaj muški I. i II. gimn.: Ponedjeljak, srijeda i subota od 6—7 sati. Naraštaj muški ostali: Ponedjeljak, srijeda i subota od 7—8 sati. Naraštaj ženski: Utorak i četvrtak od 6—7 sati. — Članice: Utorak i četvrtak od 6—7 sati — Članovi: Ponedjeljak, srijeda i subota od 8—9 sati.

JEVREJSKI KURSEVI.

Iza velikih praznika započet će opet redoviti kursevi za učenje jevrejskog jezika. Kako je poznato preuzelo je kurseve u svoje ruke Nacionalno Društvo u Zagrebu, te će se po nacrtu Cvija Rothmüllera pretvoriti u Safa Beruru. Svi oni, koji žele da u toj godini nastave radom, pa i oni, koji hoće da se novo upišu, neka dodju u ponedjeljak 14. IX. u 7 sati naveče u prostorije Talmud-Tore (Palmotićeva ul. 16) na dogovor.

Herzl-akcija

Beograd: Sabiratelji: Viktorija I. Koen 1865, Rašela Majer i Serafina Demajorović 1475, Berta Medina i Ella Baruh 1195, Ana Medina i Luiza Albahari 1070, Buna Atijas i Rebeka Beraha 915, Bukica Mandlović 450 Marjana Kalderon i Zana Albala 400, Nora i Melita Weiss 300, Ruža Azriel i Herma Melamed 300, Matilda Zunana i Estera Levi 288, Sarima Levi i Friedrich Herzer 250

Čakovac: 2500.—
Štip: 300.—
Niš: 1025.—
Karlovac: Djelomični obračun 2500.—
Mitrovica: Pollak Julius, Mihajlović, Frankfurter, Singer, Klein, Hubert, Lövy, Weiss, Sternfeld, Ružić, Weissberg 275.—
Priština: 600.—
Sanski Most: 300.—

Zagreb: Dr. Šik 200, Borovic 25, Pavao Bettleheim 100, Milan Freiburger 50, Milka Freiburger 50, dr. A. Licht 100, dr. Hugo Bauer 225, sabrano po g. D. Spitzeru, Gelb 50, I. Mevorah 50, Baruh 25, Kabiljo 25, ing. Friedmann 25, arh. Lörber 25, Rothstein 50, Dimić 25, Rendeli 25, Blau 25, Kern 25, Cesar Kabiljo 25, David Grünfeld 25, Schmetterling 25, Herman Alkalay 150, sabrano po gosp. Izraelu Mevorahu, Herman Bleicher sabrao 300, sabrano po gosp. Ferdi Schwartz 500, Robert Veith 100, Winkler 250, Abinum 175

8518.—

25.658.—

Iskazi 1—5 28.976.—

54.634.—

Derventa: Levi Josef Pesah 25, Fleischmann 25, Benko Richter 25, Isidor Pesah 25, David Hajon 10, Samuel Hajon 10, David Pesan 10, Hajim Alkalay 10

Požega: Viktor Schmiedt 100, Stierer Leo 125, Berger Emil 100, Geršković Jakob 100, Hirschfeld 25, Rechnitzer Samuel 1000, Hugo Adler 125, Pollak Lujo 100, Jakob Schillinger 25, Mavro Haas 50, Blum Vilim 50, Sterk Milan 50, Adam Hoff-

mann 50, dr. Felix Sternberg 50, Jakob Neumann 50, Samuel Haas 50, Kamilo Goranić 75, dr. Lazar Roth 25, Milan Bienenfeld 25, Blau Ljudevti 25, Robert Bienenfeld 25, Kohn V. 25, dr. Oskar Brichta 25, Aleksander Heinrich 25, Fassel 25, Ilija Kohn 50, Spitzer S. 100, Frim Julije 200, Jakob Schillinger 50 2725.—

Novi Bečej: Eugen Ney 25, Wilhelm Naftali 25, Geza Weiss 25, Makso Zigler 25, Bernhard Ney 25, dr. Mohr Grün 25, Hugo Richter 25, Adolf Schlesinger 25 200.—

Bitolj: Isak Levi 25, Bohar Isak 25, Akiva Er-kajo 25, Hajim Aroesti 25, šalom Kohen 25, Jakob Obadia 25, Mošon Kamhi 25, Šemuel Pardo 25, Eli-ja Kasorla 25, Abram Testa 25, Jakob Gabriel Pardo 25, Mošon Kamhi 25, Elijezar Isak 25, Josef R. Israel 25, Alfred Stein 25, Elijas Hasan 25, Ši-mon Majo 25, Majo Aruesti 25, Salamon Nanon 25, Jakob H. Kamhi 25, Juda Išah 25, Šabetaj Kamhi 25, Samuel Masot 25, Josef Kalderon 25, Samuel šame 25, Rahamim Moše 25, Moise šome 25, Josef Levi 25, Juda Albaher 25, Isak Kohen 25, Aron Alboher 25, Bohor Testa 25, Jakob Aruesti 25, Jakob Kasorla 25, Abram Abedala 25, Leon Pardo 25, Šabat Pardo 25, Mošon šame 25, Jakob Nachmias 25, Dan. Albahari 25, Abram Aruti 25, Jichak Aruti 25, Nehama šelomo 25, Nisim nachmias 25, David Aruti 25, Aron Pardo 25, Mešulam Peso 25, Šabat Peso 25, Menahem Peso 25, Abram Arnesti 25, Bohar Pardo 25, Moše Gatenjo 25, Santov Aruesti 25, Josef Israel 25, Jakob Alva 25, šelomo Cadikaria 25, Mošon Testa 25, šelomo Elija 25, Abram Kalderon 25, šelomo Kalderon 25, Jakob Levi 25, Aron Alboher 25, Haim Alboher 25, šelomo Kalderon 25, Avram Kamhi 25, David Ru-so 25, Jakob Israel 25, Isak Konfino 25, Isak Ma-sot 25, Isak Nehama 25, Mošon Asael 25, Albert Asael 25, Josef Rusa 25, Jakob Aruesti 25, Jakob M. Aruesti 25, Isak Išah 25, Elijahu Išah 25, Nisim Baruh 25, Peppo Kalderon 25, Leon Kamhi 25, Ni-sim Kamhi 25, Bohor Kamhi 25, Bohor Kasorla 25, Samuel Levi 25, Vital Faragi 25, šelomo Talvi 25, Mošon Pardo 25, Mošo Beraha 25, David Talvi 25, Mošon Kasorla 25, Aron Hason 25, dr. Moša Dje-rasi 25, Daria Pinkas 25, Bencion Kohen 25, Isak Aroesti 25, Haim Kalderon 25, Nisim Kalderon 25, Moise Kamhi, Aron Levi 25, Juda D. Pardo 25, Salamon Kamhi 25, David Faragi 25, Mordehaj Faragi 25, Nisim Marsano 25, šalom Ben Nachmias 25, Jakob Kamhi 25, Rahamim Kohen 25, Josef Kamhi 25, Hajim Kamhi 25, Benko Kolonomos 25, Isak Kolonomos 25, Abram Azriel 25, šelomo Nehama 25, David Kalderon 25, Jakob Israel 25, Aron Kolderon 25, Mejir Hason 25, David Majo 25, Mošo Kalderon 25, Kutijel Ergas 25, Hajim Kalderon 25, Bohor Masot 25, Rafael Israel 25, Isak Kamhi 25, šelomo Kasorla 25, Nisim šalom 25, Aron M. Testa 25, Ruben Geron 25, Mordehaj Levi 25, Behar Levi 25, Mošon Sarfati 25, Šemuel Peso 25, Mulia Kasorla 25, Žak Testa 25, Aron Ruso 25, Mošo Simon Hason 25, Kaleb Išah 25, Ašer Nachmias 25, Bohor Nachmias 25, Jakob Kamhi 25, Šmuel B. Pardo 25, Isak Carfati 25, Israel Aseo 25, Abram Ergas 25, Jakob Elijahu 25, Moše Nanon 25, Mešulam Aruesti 25, Šmuel B. Majo 25, Mojis Kolonomos 25, Ješaja Išah 25, Abram M. Cadikaria 25, Henri Nachmias 25, šelomo Moše Pardo 25 3.925.—

BLANKICA DEUTSCH

kćerka sreskog rabina

RUDOLF APPLER

zaručeni.

Ludbreg, mjeseca septembra 1925.

Restauracija „KARMEL“

u prostorijama prijašnje restauracije Andžela, Petrijska ulica 26.

Solidna i dobra podvorba, vazda svježa i dobra kuhinja.

Abonenti dobivaju popust.

Za obitnu posjetu molit

Restauracija „KARMEL“

NATJEČAJ.

Kod uprave Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu osniva se odjel za osiguranje života, a kasnije i za sve druge grane osiguranja, na temelju ugovora, što ga je uprava Keren Kajemet Lejisrael u Jugoslaviji sklopila sa osiguravajućim društvom »Feniks«.

Za ovaj odjel za osiguranje života traži se

upravitelj.

Reflektanti neka svoje oferte s naznakom svojih zahtjeva te dosadanjeg djelovanja odmah podnesu upravi Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu, Ilica 31, III.

Uprava Keren Kajemet Lejisrael.

NATJEČAJ.

Potpisana bogoštovna općina u Ludbregu traži za visoke blagdane

šahrit baal tefila.

Reflektanti neka se obrate na predstojništvo općine uz naznaku svojih zahtjeva.

Ludbreg u elulu 5685.

Dr. Otto Spiegler
predsjednik.

NATJEČAJ.

Kod uprave Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu osniva se odjel za osiguranje života, a kasnije i za sve druge grane osiguranja, na temelju ugovora, što ga je uprava Keren Kajemet Lejisrael u Jugoslaviji sklopila sa osiguravajućim društvom »Feniks«.

Za ovaj odjel traže se

mjesni zastupnici.

Reflektanti imaju svoje oferte s naznakom svojih zahtjeva te dosadašnjeg djelovanja da odmah podnesu upravi Keren Kajemet Lejisrael u Zagrebu, Ilica 31, III.

Uprava Keren Kajemet Lejisrael.

Ukinuta je diferencijalna trošarina za rum i likere.

Esencije i eterička ulja

prvorazredne kakvoće proizvadja

DESTILERIJA D. D.

prva jugoslavenska tvornica za rum i likere, eterička ulja i etera

Zagreb, Račkoga ulica 10.

Telefon 3-70. Brzjaviti: Destilerija.

Tko oglašuje - taj napreduje

Izašao je

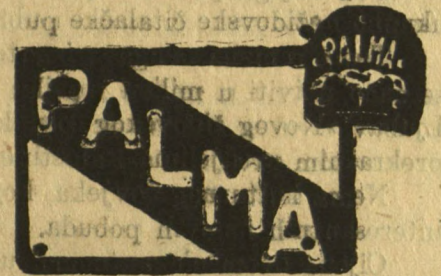
Pregled kolonizacije Palestine od CVI ROTHMÜLLERA

Svako tko hoće upoznati uzroke, značaj, svrhu, razvitak i probleme židovske kolonizacije u Palestini, treba da nabavi ovu knjigu koja obasiže 160 strana džepnog formata.

Cijena broširano 15 Din. Novac se šalje unaprijed. Naručuje se kod:

Saveza Židov. Omlad. Udruženja
Zagreb, Ilica 31/III.

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

Kaučuk pete i potplate.

„M A C H E R“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.

Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva, Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, veliki i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže, najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, veleposjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno protokoliranu tvrtku „MACHER“

IZRAELITSKA BOGOŠTOVNA
OPĆINA U BJELOVARU.

Natječaj.

Kod ove Bogoštovne Općine popunjuje se mjesto

ŠAMESA.

Isti mora da je ujedno Šohet, Bodek i Kore te da umije predmoliti. Beriva ustanovit će se usmenim sporazumom. Nastup službe po mogućnosti još prije visokih blagdana. Putni trošak nadoknadić će se samo na pokus pozvanima.

Predstojništvo

Izraelitske Bogoštovne općine
u Bjelovaru.

P A M U K A. ROMANO M O L I N O

sve vrsti i
u svim brojevima
Žuti — bijeli — farbani

ZAGREB,
Boškovićeve ulica broj 15
Brzozavi: DIANA Telefon broj 23-66

žutica platno
šifoni
vata (za poplune)

SIROMAŠNI ŽIDOVSKI DJAK

instruirao bi učenike nižih razreda realke i trgovačke akademije u svim predmetima (osobito matematika i hrvatski). Ponude pod »Iskusan Instruktor« na upravi lista.

Stan ćete osigurati proti provali samo sigurnosnom bravom naručenom kod

V. Pandić-a, Zagreb

Kačićeva ulica 12
Telefon 5-26.

STAKLANA**BRAĆA GROSS**

ILICA 84. Z A G R E B Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla
Porculana
Svjetiljaka
Ogledala
Okvira
Staklenih ploča
Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

Ovih dana izlazi iz štampe

Pierre Benoit:

JAKOBOV ZDENAC

Ova knjiga pobudila je veliku pažnju ne samo židovske nego i sveukupne nežidovske čitalačke publike.

Tema romana ovoga priznatog i uvaženog francuskog romanopisca, koji se znao uživiti u milieu i psihu židovskoga modernog osjećanja —, jest: Ljubav »Novog židovskog čovjeka« — haluca prema haluci, a odigrava se u prekrasnim predjelima Palestine.

Nema kulturnog čovjeka, koji u ovoj lijepoj knjizi ne bi našao vanredno interesantnih i novih pobuda.

Cijena ovom elegantnom i ukusno opremljenom izdanju je Din 40.—, a pouzećem Din 46.—, naručuje se kod:

Nakladnog zavoda „NEVA“, Zagreb

Draškovićeve ulica 54.

Židovi Jugoslavije!
Darujte obilne priloge
za osnutak jugoslaven-
ske halučke farme u
Erec Israelu!

נבירה יוסף**Kompozicije Josipa Weissmanna**

dipl. učitelja glazbe i kantora Zagrebačke Izr. bogoštovne općine.

Pjesme jevrejskog bogoslužja za subotu i sve blagdane.

Sadržaje 40 kompozicija, udešenih za kantora i kor, uz pratnju orgulja.

Djelo imade naskroz biljeg pročišćene melodike, i po sudu mjerodavnih stručnjaka sintetizira stari i moderni Hazanut oslanjajući se na tradicionalne napjeve.

Unatoč velikog uspjeha prvog djela istog autora „Zemirot šel šabat“ — nije ovo djelo radi ratnih i poratnih prilika moglo biti ranije predano javnosti.

Djelo nalazi se u štampi i izlazi u nakladi autorovoj. Cijena djela u otmenoj opremi na 54 stranica, t. zv. „Platten-Stich“ za Bogoštovne općine Din 500.—, za Kantore Din. 300.—; u pretplati Din. 200.— Narudžbe i novce šalje se na: **Josip Weissmann, Zagreb, Mesnička ul. 11.**

Nekoje recenzije:

Nadkantor J. Bauer, Wien, piše:

— — — Vaše su recitacije veoma lijepe, i sa njima će kantor sigurno naći priznanja. I pratnja orgulja je vrsna. Upravo nam fale takove recitacije, i treba da ih predate javnosti.

Ja ću Vaše kompozicije izvoditi po učenicima moje kantorske škole — — —.

Ces. savjetnik, nadkantor J. Singer, Wien, piše:

»Vaše kompozicije pokazuju vrlo istaknutu kompozitorsku snagu. Uvjeren sam, da ćete za staro-židovsku sinagogalnu muziku još mnogo učiniti — — —.

Nadkantor prof. Kirschner, München, piše:

»Temeljito sam pregledao Vaše radove, i iskreno me zadivljuju. Dano Vam je, da Vašim muzičkim tvorevinama iz dubine srca nadjete izravno put srcu slušaoca. To vrijedi poimence za kompozicije, u kojima donosite duboki i dirljivi hazonus — — —.

Prof. Franjo Dugan, ravnatelj i. s. kr. muzičke akademije Zagreb, piše:

»Na Vašu želju, pregledao sam Vaše kompozicije, te mogu reći, da je glavna prednost tih kompozicija pregledna i korektna harmonizacija, te neprisiljena melodijska invencija. Napose valja istaknuti, da se neke od tih melodija odlikuju originalitetom radi orijentalnoga kolorita, koji odaje vlastitosti stare hebrejske muzike . . .